ANUL IV Nr. 5 APRILIE 1955

# VESTITORII

## Comuniştii şi regimul burghezo-moşieresc

*Aplicând tipicul marxist în interpretarea istoriei româneşti, doctrina oficială reperistă scoate mereu în evidenţă violentul antagonism care există între decedatul regim burghezo-moşieresc şi noua eră inaugurată la 23 August. In trecut, exploatarea nemiloasă a maselor populare; astăzi, sub ocrotirea ciocanului şi a secerei, ţărănimea şi muncitorimea îşi hotărăsc singure destinul lor şi păşesc cu încredere spre un viitor luminos. Istoria, arta, literatura, ştiinţa, până şi produsele folklorului, toate creaţiile poporului nostru, sunt silite să treacă prin patul lui Procust al doctrinei marxiste, ca să sufere revizuirile de rigoare. Nu interesează decă interpretarea este forţată, nici dacă înşişi scribii oficiali nu cred în ceeace scriu. Esenţialul este să se afirme la infinit şi pe toate tonurile că istoria noastră nu-i decât reflexul luptelor de classă, pentruca imaginea deformată a trecutului românesc să se întipărească mecanic în mintea noilor generaţii.*

*Ce este mişcarea legionară? O diversiune a păturii burghezo-moşiereşti. conchide atotputernica ştiinţă marxistă, parafrazată de filosofii regimului, o încercare de a abate masele muncitoare dela realizarea socialismului în ţara noastră. Evident, gânditorii regimului nu merg atât de departe cu curiozitatea ştiinţifică încât să se întrebe dece partidul comunist român, ,,autenticul'' reprezentant al claselor exploatate, n'a găsit decât un foarte slab ecou în muncitorime şi ţărănime, iar ,,diversiunea'' legionară a luat proporţiile unui plebiscit naţional? Dece mişcarea legionară a venit la putere purtată de entuziasmul maselor populare, iar comunismul s'a instalat la conducere cu ajutorul armatelor de ocupaţie?*

*Cum s'a auzit de atentatul dela Berna, guvernul comunist din România a deslănţuit o formidabilă campanie anti-legionară. Incepând cu primul-ministru, Gheorghiu-Dej, trecând prin Adunarea Naţională, Academie, sindicate şi până la elevii de şcoli secundare, toate megafoanele propagandistice ale regimului au fost mobilizate ca să demonstreze populaţiei crimele şi trădarea legionarilor. Cum într'un stat totalitar propaganda nu se face la întâmplare, ci după un anumit şablon, în campania contra mişcării legionare cuvântul de ordine al guvernului a fost să se răscolească tot trecutul mişcării legionare, dela începutul începutului. Iată-i defilând, în articolele şi discursurile confecţionate conform ,,normativului'', pe Manciu, Duca, Călinescu, Gabriel Marinescu, Bengliu şi atâtea alte ,,victime'' ale răsbunării legionare. Pe această colecţie de asasini notorii ai sutelor de legionari îi expune guvernul comunist compătimirii populare, ca să provoace ura contra legionarilor. Cei de mai sus au fost oameni de treabă, patrioţi desăvârşiţi, cari nimic altceva nu au făcut decât că au bătut, schingiuit şi ucis pe legionari, crime care comuniştilor nu le ridică nicio problemă de conştiinţă, pentrucă ei înşişi le practică însutit şi înmiit.*

(urmare în pag. 12)

## REGELE SI MONARHIA

**Poziţia Mişcării Legionare faţă de Monarhie a fost precizată de Căpitan în lucrarea lui de căpetenie „Pentru Legionari": „In fruntea neamurilor, deasupra elitei, se află Monarhia. Resping republica. In istorie s'au văzut monarhi buni, foarte buni, slabi sau răi. Unii s'au bucurat de onoruri şi de dragostea popoarelor până la sfârşitul vieţii, altora li s'a tăiat capul. N'au fost, deci, toţi monarhii buni. Monarhia însă, a fost totdeauna bună. Nu trebuie să se confunde omul cu instituţia, trăgându-se concluzii false" (p. 399).**

**Corneliu Codreanu a meditat şi asupra naturii intrinsece a Monarhiei. Ce condiţie trebuie să îndeplinească un monarh ca să fie socotit de posteritate „foarte bun" sau cel puţin „bun"? El descopere o lege nescrisă a Monarhiei, pe care o defineşte în termenii următori: „Există o linie a vieţii neamului. Un monarh e mare şi bun, atunci când se menţine pe această linie. E mic sau rău, în măsura în care se îndepărtează de această linie a vieţii neamului sau i se opune. Iată legea monarhiei. Sunt şi alte linii care pot ispiti pe monarh: linia intereselor personale, linia intereselor unei clase, linia intereselor unui grup, linia intereselor străine (dinăuntru şi dinafara hotarelor). El trebuie să le înlăture pe toate şi să urmeze linia neamului" (p. 399).**

**Dacă încercăm să aplicăm legea stabilită de Corneliu Codreanu domnitorilor care s'au perindat pe tronul României, dela Alexandru Ion Cuza încoace, iată la ce rezultat ajungem: Domnitorul Cuza merită calificativul de „foarte bun", pentrucă atât în politica internă cât şi în politica externă s'a identificat total cu linia neamului. S'a îngrijit de ridicarea ţărănimii şi a făurit Unirea Principatelor. Regelui Carol I numai cu oarecare bunavoinţă i se poate acorda menţiunea de „bun". El a coborît dela linia neamului la linia intereselor unei clase. Rodnicul început de ridicare a clasei ţărăneşti, inaugurat de Domnitorul Cuza, a fost părăsit sub Regele Carol. Regele Carol I a acceptat să devină patronul clasei care l-a adus pe tron. El şi-a cheltuit în bună parte autoritatea regală ca să înăbuşe legitimele revendicări ale poporului nostru. Prin trai sacţia la care a ajuns cu clasa suprapusă a întârziat cu o jumătate de veac evoluţia politică şi socială a poporului român. Această clasă nu merita să se bucure de favoarea Regelui, fiind „oligarhie de strânsură", cum o numeşte Caragiale. „Nu este o oligarhie măcar statornică, de tradiţie istorică, de bravură, de obligaţiuni morale, de nobilitate ori de merite" (din studiul lui Caragiale asupra răscoalei dela 1907). Pe plan extern, lunga lui domnie a avut efecte binefăcătoare: statul român şi-a recâştigat independenţa şi şi-a consolidat existenţa în raport cu vecinii şi marile puteri europene. Totuşi, în momentul decisiv, când s'au aruncat sorţii unităţii naţionale, orientarea Regelui Carol nu s'a potrivit cu linia neamului. Originea lui etnică s'a dovedit mai tare decât obligaţiile ce le contractase faţă de noua lui Patrie.**

**„Regele Ferdinand, împotriva oricăror legături şi interese, s'a plasat pe linia neamului, a îndurat cu el, a făcut jertfa alături de el, a izbândit cu el. Prin aceasta el este mare şi nemuritor." (Pentru Legionari, p. 399). Tot atât de mare a fost Regele Ferdinand şi în tratarea problemelor interne: domnia lui coincide cu momentul în care ţăranii au fost înzestraţi cu pământ şi cu dreptul de a participa la viaţa politică a ţării (votul universal). Cu aceste reforme, naţiunea, descătuşată de servituţile sociale şi politice ale trecutului, avea calea liberă să-şi clădească un viitor strălucit. Pentru ceeace a urmat, „România Mare cu picioarele de lut", făptura deformată a falnicului vis de măreţie românească, ce şi l-au făurit luptătorii din tranşee, Regele Ferdinand este mai puţin vinovat. Politicienii vechiului regat au continuat şi sub cerul României întregite practicile lor corupte de guvernare, asimilând geniului lor rău şi pe reprezentanţii politici ai noilor provincii.**

**Pentru Regele Carol al II-lea, chiar şi calificativul de „foarte rău" nu e destul de aspru ca să redea toată întinderea dezastrului ce l-a provocat: partidele sfărâmate, ţara sfărâmată şi mândria unui neam, tineretul ţării, ucis ca vitele la abator. Regele Carol s'a coborît pe ultima treaptă de degradare a demnităţii de Rege: s'a înfeudat intereselor streine şi a devenit exponentul acestor interese pe tronul României.**

**După alungarea Regelui Carol II-lea depe tron, la 6 Septembrie 1940, noi ne-am conformat învăţăturii lăsată de Căpitan: „N'au fost deci toţi monarhii buni. Monarhia însă a fost întotdeauna bună. Nu trebuie să se confunde omul cu instituţia, trăgându-se concluzii false." Am făcut distincţie între instituţie şi om şi l-am aclamat pe Regele Mihai cum nu a fost Rege aclamat vreodată în Romania. Este drept că şi Regele s'a purtat leal faţă de noi în evenimentele din Ianuarie. A venit dela Sinaia ca să arbitreze conflictul cu Antonescu. Dar Rioşeanu, subsecretarul de stat dela Interne şi omul de încredere al lui Antonescu, i-a tăiat calea la Ploieşti şi l-a oprit să meargă mai departe sub pretextul că îi este viaţa în pericol.**

**In tot decursul regimului antonescian, sentimentele legionarilor faţă de Rege au rămas neschimbate. Regele nu avea nicio putere şi deci nicio răspundere în deslănţuirea prigoanei. Dealtminteri şi Regele Mihai se găsea într'o situaţie precară. Era un surghiunit pe tronul României. Generalul Antonescu nu numai că l-a despuiat de preroga-**

tive, dar s'a şi purtat faţă de el şi faţă de Regina-Mamă Elena cu o rară mojicie. Umilinţele ce le-a îndurat Regele Mihai dela Conducătorul Statului au constituit substratul psihologic al desnodământului dela 23 August.

**Justificări istorice sunt greu de găsit pentru gestul Regelui. O poziţie de primul rang pentru soarta Europei răsăritene, cum este aceea a României, nu se abandonează fără nicio garanţie sau perspectivă. Ea trebuia ţinută până s'ar fi ivit un aranjament favorabil sau cedată numai prin luptă. Se poate invoca în apărarea Regelui doar inexperienţa lui politică. Regele era prea tânăr ca să îşi dea seama că amărăciunile lui personale sau adulaţiile la care era expus zilnic din partea unui anturaj dubios nu pot întra în judecata unui Rege, când soarta ţării stă în mâinile lui. Cutoatecă Regele şi-a asumat formal toate responsabilităţile actului dela 23 August, istoria nu îi va concede decât rolul unui pion împins şi manevrat de alţii. Autorii complotului s'au servit de neştiinţa lui şi de ura ce mocnea în sufletul său contra lui Antonescu, pentru a-şi realiza planurile lor.**

**Dupăce Regele Mihai a fost isgonit din ţară de către comunişti şi s'a aliniat fără să vrea poziţiei guvernului dela Viena, Mişcarea Legionară nu a stat nicio clipă la îndoială ca să îşi exprime din nou ataşamentul său faţă de Regele pribeag, într'o formă care nu mai lăsa niciun dubiu. Prelungita colaborare între Rege şi comunişti, noi am interpretat-o într'un sens cum nu se poate mai favorabil pentru intenţiile Majestăţii Sale în Memoriul ce i l-am înaintat în 1949: o desperată încercare de a salva statul român dela lichidarea totală, instituţia monarhică servind în ultimii ei ani de existenţă ca ariergardă a rezistenţei româneşti. De altă parte, apariţia Regelui în exil am socotit-o de bun augur pentru lupta de eliberare. Regele va da un nou impuls acestei lupte, ridicându-o la o conştiinţă maximă. În jurul numelui său prevedeam că se va organiza o conducere coherentă şi eficientă în acelaşi timp, care să cruţe exilul de lupte sterile.**

**Aşteptările nu numai ale noastre, dar ale marei majorităţi a Românilor din exil, s'au soldat cu decepţii continue. Mai întâiu, Regele Mihai s'a lăsat ispitit de anturajul său să se proclame unic mandatar al poporului român în exil. Cum celălalt factor constituţional, Naţiunea, nu se poate manifesta fiind încătuşată, Regele ar fi singurul chemat şi îndreptăţit să asigure funcţiunile politice ale exilului. Consecinţele acestei teorii constituţionale, destul de şubrede, sunt extrem de grave: Regele face politica exilului. El nu arbitrează, nu se orientează după dialogul dintre partide, ci decretează. Orice drept de opoziţie e suprimat. Discuţiile dintre partide sunt irevelante, pentrucă Regele nu ia în consider. re decât propria sa părere.**

**Regele Mihai a căzut exact în culpa Regelui Carol: şi-a însuşit concepţia dictatorială a Monarhiei. Ca atare, în exilul actual nu-i posibil să fii de altă părere decât Regele, să respingi formula impusă de el, ca nevalabilă, necorespunzătoare momentului şi intereselor româneşti, decât trecând peste persoana lui. Considerându-se în exil exact ceeace a fost în ţară şi abuzând de prerogativele ce le deţinea altădată, Regele a fixat componenţa politică a comitetului din exil, numărul de membri ce trebuie să îl albă, a impus anumite persoane şi a respins pe altele — chestiuni care sunt de resortul partidelor şi trebuie lămurite în tratativele dintre ele.**

**Dacă cercetăm mai departe ce calcule l-au determinat pe Rege să-şi asume răspunderi atât de întinse şi atât de nefireşti în raport cu rolul unui monarh în exil, rezultatul e şi mai dezastruos: exclusiv pentru a impune şi în politica exilului grupul dela 23 August. În vreme ce, în afară de câteva excepţii, Românii din exil au făcut eforturi ca să separe responsabilităţile formale ale Regelui, în săvârşirea actului dela 23 August, de responsabilităţile reale ale adevăraţilor lui autori, Regele acţionează în sens invers: tot atât de mari eforturi face pentru a nu se distanţa de grupul dela 23 August. Generalul Rădescu, deşi se bucura de cuasi-unanima încredere a exilului, a trebuit să cedeze locul lui Vişoianu pentrucă nu era agreat de acest grup. Regele nu l-a numit decât pentru a-l disloca. Era o poziţie care trebuia consumată, înainte de a face loc lui Vişoianu.**

**Acestea sunt lucruri mai vechi şi mai cunoscute. Ele se referă la poziţiile interne ale exilului. Nu le-am fi reamintit dacă în ultimul timp însăşi poziţiile externe ale luptei de eliberare nu ar fi primejduite de consecvenţa cu care Regele susţine grupul dela 23 August.**

**Vişoianu e fixat pe o poziţie opusă acţiunii de eliberare. El joacă pe cartea coexistenţei, care este cartea sovietică şi care înseamnă, într'un limbaj mai clar, perpetuarea robiei poporului român. Acest punct de vedere. Vişoianu îl expune fără rezerve cui vrea să îi audă părerea despre eliberare. Politica lui Vişoianu în exil este un 23 August prelungit, o continuă sacrificare a poporului român.**

**Vişoianu şi tovarăşii lui intimi sunt obligaţi prin trecutul lor să fie partizanii coexistenţei. Eliberarea nu le poate oferi acestora nicio perspectivă. În actuala situaţie, cu toată opoziţia înverşunată a exiliului, mai joacă un rol. Ei sunt puternic susţinuţi în America de acele cercuri care au organizat capitularea Occidentului la Teherân, Yalta şi Potsdam. E o reţea de complicităţi care continuă să rămână în vigoare şi care nu se va spulbera decât odată cu desăvârşirea procesului de clarificare al opiniei publice americane asupra pericolului comunist.**

**Regele, angajându-se până în pânzele albe cu Vişoianu, implicit aderă la politica de coexistenţă. Deaceea, mesagiile Regelui către ţară sunt lipsite de orice semnificaţie morală şi nu fac decât să înducă lumea în eroare. Prin atitudinea lui încurajează acea direcţie care tinde să înmormânteze în statu-quo-ul european toate nădejdile de eliberare ale popoarelor din răsărit. Între Vişoianu, tovarăşii acestuia şi Rege există o împletire de interese care vine în conflict acut cu interesele actuale ale poporului românesc.**

**În împrejurările tragice prin care trece neamul nostru astăzi, atitudinea Regelui în exil constituie o adevărată calamitate. Sentimentele monarhice, atât de înrădăcinate în poporul nostru, sunt speculate chiar de Rege pentru a da câştig de cauză oamenilor catastrofei dela 23 August. În loc „de a îndura cu neamul, a face jertfa alături de el şi a izbândi cu el, cum a făcut Regele Ferdinand cel mare şi nemuritor" (C. Z. C.), Regele Mihai preferă să se orienteze după celălalt exemplu monarhic, al Regelui Carol II-lea, devenind exponentul unui grup aservit intereselor streine. În loc de a-şi cuceri tronul prin luptă, alături de toată suflarea românească, se gândeşte la o revenire dacă coexistenţa va lua totuşi cândva sfârşit — prin bruscarea voinţei naţionale, eventual cu ajutorul unei puteri străine, pentruca, odată cu el, să se strecoare din nou în ţară, la locuri de conducere, figurile catastrofei naţionale.**

**Am ţinut de datoria noastră să dăm acest semnal de alarmă, cu riscul de a ne ridica împotrivă un nou val de duşmănii, pentruca fiecare român din exil să-şi poată asuma partea lui de răspundere în desbaterea destinului românesc în lume. Sunt forţe care lucrează şi în exil la perpetuarea sclaviei poporului român, iar Regele nu este străin de ele sau nu se poate elibera de ele. Cât priveşte linia monarhică a Mişcării, ea nu are nevoie de nici-o pledoarie. Dar linia monarhică e tot atât de obligatorie şi pentru monarh. Un neam nu poate fi dus la pieire numai de dragul unui monarh care utilizează poziţia ce o are pentru a ţine în loc aspiraţiile lui de viaţă liberă.**

**Între Rege şi lupta de eliberare, nici-o conştiinţă românească nu poate şovăi să se pronunţe pentru eliberarea neamului.**

*Horia Sima*

# Spiritul de jertfă în lumina Invierii

*A vorbi de spiritul de jertfă într'o atmosferă încărcată de grija materială a zilei de mâine, de spectrul şomajului permanent, de toată gama de înnăbuşire morală şi fizică a exilatului, este nu mai puţin o îndrăzneală de care, poate, numai legionarul e în mod sincer capabil.*

*Dar în aceste minute de comuniune cu spiritul Legiunii şi al Neamului se petrece în noi o anumită ruptură a fiinţei noastre de mediul străin în care trăim şi o transplantare a ei, deşi numai ideală, în mijlocul a ceeace se chiamă realităţi româneşti şi legionare. Şi pentrucă aceste momente, cu toată sforţarea noastră de a ne confunda viaţa personală cu cea a Legiunii, sunt destul de rare în raport cu momentele închinate luptei pentru existenţă, ele au devenit momentele festive ale vieţii noastre, am putea spune singurele ei momente festive. Ne dăm seama prea bine că angajamentele luate în aceste clipe de comuniune cu Legiunea şi neamul sunt totdeauna mai mărinimoase decât le permite să fie viaţa noastră de toate zilele. Cu toate acestea, deşi conştienţi de enormul contrast între visurile şi realităţile existenţii noastre în exil, ne ferim totuşi bărbăteşte de a croi visurile noastre pe măsura realităţilor, deoarece aceasta ar însemna capitularea legionarului faţă de omul din el. Dimpotrivă, noi ne legăm împreună să ne aducem aminte numai de ce a împodobit Mişcarea Legionară şi ce poate îmbogăţi mai departe patrimoniul ei. Sub imboldul acestor amintiri noi ne legăm să dăm luptei de astăzi şi de mâine, ceeace pare atât de greu de înţeles de lumea dinafara noastră: puterea de jertfă.*

*Moţa a cristalizat în puţinele cuvinte – „Spiritul de jertfă este esenţialul" – cea mai preganantă caracteristică a omului nou. Trecutul legionar a lăsat să se înţeleagă că această revelaţie în lumea politică românească este singura forţă valabilă pe care putem să clădim România de Mâine. Legionarul, făcând apel la sentimentul cel mai adânc şi mai pur din fiinţa omenească, la dragostea desinteresată de neam, este capabil mai mult sau mai puţin, mai rar sau mai des – după potenţele sufletului său – să dăruiasca într'un fel Legiunii şi neamului său, dela o mică cotizaţie până la însăşi viaţa sa. Această morală de viaţă nu este, în definitiv, nouă, ci a fost marcată de Mântuitorul în cuvinte deschizătoare de epocă creştină: „Cine vrea să se mântuie, să-şi ia crucea şi să-mi urmeze mie!" Nouă este însă această morală pentru vremea de astăzi şi pentru condiţiile societăţii actuale, când toată lumea este pusă numai pe cât mai multă acaparare de bunuri materiale, când fiecare cetăţean crede că este de datoria lui să ceară şi numai să ceară dela societate, fără să se simtă obligat să-i dea ceva înapoi. Nouă este această morală şi pentru faptul că legionarul nu o aplică în sensul de jertfă pentru mântuirea lui personală, preconizată de religia creştină, ci jertfa pentru mântuirea neamului, marei societăţi care i-a dat viaţă şi menire pe pământ. Deci acest spirit de jertfă legionară poartă în primul rând o pecetie socială şi înseamnă pentru noi legionarii soluţia primordială a biruinţii de mâine şi nu numai a biruinţii, ci şi a rezolvării problemelor sociale ale neamului. Căci, dacă toată gama de jertfe de ieri, de azi şi de mâine a Legiunii va trebui s'o ducă cândva la conducerea neamului românesc, acelaşi sprit de jertfă va trebui să însuflefească ulterior întregul neam în opera de clădire în istorie.*

*Legionarul este un om supus păcatelor şi greşelilor ca orice muritor, dar el are spre deosebire de marea majoritate a omului comun un ideal social*

(urmare în pag. 12)



# Retragerea lui Churchill dela cârma statului

La 5 Aprilie 1955, Marea Britanie a pierdut încă un vestigiu întârziat al măreţiei sale apuse. In această zi s'a produs unul din evenimentele aşteptate de mai mult timp. „Foarte onorabilul Sir Winston Churchill" — după termenii convenţionali ai comunicatului — „a cerut o audienţă la Majestatea Sa Regina pentru a prezenta demisia sa ca ministru-preşedinte şi ca primul lord al tezaurului, pe care Majestatea Sa a binevoit să o primească". La această audienţă istorică, ni se asigură că octogenarul premier s'ar fi dus bine dispus, cu nelipsita ţigară de foi în gură, cu surâsul jovial pe buze, făcând semne de amiciţie cu pălăria publicului, care îl aclama pe drum. E totuşi puţin probabil că bătrânul om de stat să fi avut sufletul aşa de senin după cum a ţinut să arate concetăţenilor săi şi reporterilor veniţi din toată lumea, fiindcă nimeni ca el nu-şi putea da seama că demisia echivalează cu o renunţare definitivă, de a recâştiga Angliei, pe cale diplomatică, prin tratativele în trei atât de mult dorite de el, locul de conducere şi puterea de iniţiativă în politica internaţională. Nimeni altul ca el nu putea deci să măsoare mai bine semnificaţia epocală a gestului care încheie formal, cu destulă întârziere, faptul consumat al pierderii primatului britanic pe continent şi în lume. Până la urmă a trebuit, aşadar, să se plece în faţa verdictului implacabil al destinului şi unul din cei mai tipici şi mai aleşi reprezentanţi ai imperialismului politic englez. Aşa trebuie înţeles şi epitetul de „titan", pe care unii apologeţi l-au dat cu această ocazie ilustrului bărbat de stat, a cărui zădarnică ambiţie a fost până la urmă să întoarcă roata vremei înapoi, încercând să compenseze slăbiciunea statului prin inventivitatea minţii sale, pentru a rechema epoca de glorie, inaugurată cu atâta strălucire de strămoşul său John Churchill, vestitul duce de Marlborough. Dela acesta, a cărui monografie a şi scris-o în tinereţe, a moştenit probabil Sir Winston intuiţia sa sigură şi extraordinară pentru toate problemele militare; ea il face şi azi să vadă cu deplină claritate primejdia de moarte, pe care bomba atomică şi hidrogen o reprezintă pentru însăşi viaţa şi existenţa patriei sale insulare. Să însemne oare demisia sa implicit şi o renunţare îndurerată de a conjura o asemenea primejdie cu mijloace pur politice? Recunoaşterea tragică, că situaţia a devenit atât de inextricabilă şi că este consecinţa logică şi inevitabilă a celor stabilite la conferinţele dela Teheran şi Jalta? Că vasele sparte atunci nu mai pot fi reparate cu mijloace normale? Că dărâmarea „cordonului sanitar" împotriva totalitarismului expansiv şi agresiv moscovit a consfinţit, odată cu sacrificarea Europei, şi pierderea siguranţei multiseculare pentru ţara Albionului. Uşurinţa ostentativă — în vădită contradicţie cu convingerea sa intimă, mărturisită adesea, — cu care Churchill a trecut în cursul ultimului războiu peste întrebările-avertisment ale generalui Franco cu privire la primejdia bolşevică s'a răzbunat deci destul de crud. Oportunismul cinic din unele clipe de patimi deslănţuite a contribuit aşadar la producerea ireparabilului, la înmormântarea hegemoniei britanice. Acesta este un fapt trist pentru toată lumea, dar mai ales pentru acela, care poartă o parte de vină şi răspundere; pe el il apasă sumbrele perspective, la capătul unei cariere strălucite de aproape şase decenii în viaţa publică.

Se pare că nici exemplarele de elită nu pot învinge legea aspră a fatalităţii, căci eşecul final al politicii lui Churchill nu este o problemă de ordin individual, ci una de caracter etnic şi sociologic, de importanţă epocală. Intr' adevăr, în persoana lui Sir Winston a fost înfrânt conceptul politic şi stilul privilegiat de viaţă al liberalismului aristocratic parlamentar, aşa cum s'a impus prin lupte şi a triumfat în două revoluţii în contra centralismului absolutist al Stuarţilor pe tărâm naţional şi peste hegemonia continentală a lui Ludovic al XIV-lea pe plan internaţional. Sir Winston are şi el din elanul oratoric al marilor leaderi din Camera Comunelor, ca Hampton şi Pym, care au dat lumii o nouă formă de guvernământ; chiar dacă nu posedă cultura lor clasică şi nici credinţa lor necondiţionată, dispune totuşi de fineţea de spirit şi de stil a oamenilor renaşterii din ţara sa, ceeace i-a dat putinţa să devină cel mai strălucit istoriograf al declinului britanic din ultimele decenii.

Amestec ciudat de conştiinţă misionar-sectară, de nuanţă puritan-calvină, aşa cum a insuflaţit pe Oliver Cromwell, care vedea în succesele lumeşti confirmarea divină a faptului de a fi ales ca om, ca grup social sau ca naţiune, şi de spirit aventurier-mercantil, cum s'a afirmat în corsarul Francis Drake subt regina Elisabeta, care a capturat flotele de argint ale Spaniei şi a nimicit invincibila armada a lui Filip II-lea, mentalitatea britanică şi-a păstrat intact tot egoismul exclusivist în ultima sa personificare de proporţii monumentale, în Winston Churchill. A sublinia deci meritele şi defectele acestuia înseamnă a vorbi de caracterul britanic, aşa cum s'a manifestat în ultimele secole, când a întemeiat un imperiu colonial pe aproape trei sferturi din suprafaţa globului, răspândit şi înălţând civilizaţia occidentală la rangul de etalon unic şi contestat de valoare pentru toată omenirea; de altă parte, problema irlandeză, independenţa Statelor Unite, metodele de guvernare în India, războaiele opiului, protectoratul în Egipt, războiul cu Burii, convenţia dela 30 August 1907 cu Rusia ţaristă pentru împărţirea Persiei în zone de influenţă, ca şi toată gestiunea companiei anglo-iraniene de petrol, constituie o parte din reversul oxidat al acestei medalii de mare preţ şi tot atâtea poliţe a căror scadenţă a fost precipitată de cele două războaie mondiale. Sir Winston a gustat în tinereţe, participând activ în Sudan şi Africa de Sud, la ultimele triumfuri ale imperialismului britanic în epoca victoriană şi a fost condamnat să bea la bătrâneţe cupa amară a renunţărilor, asistând cu durere în suflet, ca William Pitt cel bătrân, la emanciparea adesea totală a fostelor colonii.

In ce măsură puterea extraordinară de adaptare la împrejurări a imperialismului britanic, care la timp oportun a ferit centrul insular prin reforme binevenite de sguduiri catastrofale şi a reuşit să salveze din lichidarea imperiului colonial cel puţin federaţia şubredă şi inconsecventă a „Commonwealth"-ului, l-a putut împăca pe Sir Winston cu coborîşul depe înălţimile acelei splendide isolări, de un dinamism atât de sigur de sine şi de conştient de propriile sale forţe, rămâne o întrebare ce nu va primi un răpuns concludent fiindcă include prăpastia între înţelegerea raţională şi aprobarea afectivă. In definitiv, „marele bătrân" a rămas exponentul de marcă al acelei oligarhii politice, compuse din nobilimea latifundiară şi negustorimea citadină, care a clădit o democraţie de ordin privilegial pe baza exploatării coloniale, într'un fel analog cu cea ateniană din antichitate, întemeiată pe economia de sclavi. Numai aşa se pot explica trecerile sale din partidul conservator în cel liberal şi iar înapoi, regretele sale după fostul imperiu habsburgic şi cinismul cu care a făcut din popoarele bazinului dunărean şi din Sud-Est obiectul unui târg de câteva minute cu Stalin, încheiat pe baza unor procentaje de sânge aruncate cu desinvoltură satanică pe un petec mic de hârtie.

De fapt, nu a avut niciodată înţelegerea adevărată pentru răscolitorul fenomen etnic. Aproape nu-ţi vine să crezi, când ceteşti în amintirile sale din tinereţe cuvintele de uimire pe care le provoacă faptul că şi alte naţiuni posedă o conştiinţă naţională şi sentimente patriotice; pentru el — pare-se — a rămas o axiomă afectivă nemărturisită, că libertatea şi toleranţa sunt bunuri din care nu se pot împărtăşi decât unele state privilegiate: acelea, care au fost partenerii principali ai politicii de echilibru din veacurile al XVIII-lea şi XIX-lea. Churchill se deosebeşte tot aşa de mult de patosul creştin şi simţul moral necondiţionat al lui Gladstone, ca şi adversarul acestuia Benjamin Disraeli, pentru care nu conta decât câştigul. Lipsite şi de generositatea adevărată a politicii lui Napoleon III sau a lui Wilson, relaţiile britanice cu noi s'au limitat la o simplă politică de interese: lordul Beaconsfield s'a mulţumit, după ce a pus mâna pe Cipru, la simple ieşiri oratorice împotriva Rusiei lui Gorceacov, pe tema anexării celor trei judeţe din Basarabia, în timpul Congresului dela Berlin; tot aşa l-a scandalizat şi pe Churchill, în memoriile sale, răpirea Basarabiei de către Stalin, când acesta era încă aliat şi complice la agresiune cu Hitler.

Desigur, numai înalta conştiinţă a lui Gladstone ar fi fost în stare să domine resentimentele fireşti şi să dea rezistenţei eroice britanice din prima parte a ultimului războiu, un sens cu adevărat creator, prin încheierea unei păci drepte pentru toată lumea, în concordanţă cu principiile anunţate de Charta Atlanticului. Din păcate, declaraţia dela 15 August 1941 a rămas literă moartă; ba, şi mai rău, buimăcind lumea, care a primit-o cu mari speranţe, a servit de fapt numai ţelurilor ascunse ale cotropirii sovietice. Lăsându-se târît împotriva convingerilor sale intime, pe panta lunecoasă a cererei de capitulare fără condiţii, premierul britanic s'a încurcat într'o politică de renegare a ţelurilor iniţiale de războiu, după cum s'a văzut în cazul Poloniei; astfel, a devenit şi el prizonierul şantajelor staliniste dela Teheran şi Jalta, transformându-se într'un „colaboraţionist" fără voie al despotismului imperialist moscovit; atitudinile sale de bravadă, adesea cinice, la conferinţele de mai sus, nu au urmărit să-şi ascundă sieşi şi lumii situaţia tragică în care a ajuns şi durerea cumplită care-l rodea. Fiindcă era prea bine familiarizat cu istoria politică a ţării sale ca să nu presimtă primejdiile grozave pentru un viitor apropiat, pe care o asemenea politică de răzbunare le creea. Lecţia servită de înfrângerea şi exilarea lui Napoleon I, care a deschis calea hegemoniei ruseşti în Europa pentru aproape o jumătate de veac, până la sângerosul războiu al Crimeei şi pacea dela Paris, nu putea fi uitată, şi nici aceea a păcii dela Versailles din 1919, care a aruncat Germania în anarhia ce a dat naştere brutalei reacţii naziste. In contrast cu aceste eşecuri, stă fapta lui St. John Bolingbrocke, care prin pacea de compromis dela Utrecht, încheiată la 11 Aprilie 1713, împotriva dorinţei aliaţilor săi de până atunci, a făcut din Anglia arbitrul necontestat al politicei europene timp de peste două veacuri. Ducele de Marlborough, strămoşul lui Churchill, şeful partidului Whig, a câştigat printr'o serie de victorii strălucite războiul de succesiune al Spaniei, dar adversarul său Tory, lordul Bolingbrocke a câştigat pacea, care a dăruit Marei Britanii gloria şi prosperitatea legendară. Nenorocul lui Sir Winston a fost puse lipsa unui rival intern pe măsura sa, aşa ca un echilibru sănătos de forţă să fi impus o mai mare independenţă a politicei externe, spre a păstra Angiei rolul tradiţional de protagonist. Momentul debarcării în Italia ar fi fost poate ocazia nimerită de a risca o asemenea politică de pace, care ar fi liberat Europa de funesta ipotecă sovietică. Sir Winston a scăpat această ocazie providenţială, predicând abstinenţa, formulată lapidar în fraza „de a lăsa Italia să se prăjească în propriul ei seu", în loc să ia o iniţiativă curajoasă. Dela această dată fatidică, politica sa a reprezentat o incercare ceeace nu se mai poate reface cu simple mijloace diplomatice. Aceasta e marea tragedie a unei vieţi ce a gustat din plin satisfacţia onorurilor şi a succeselor exterioare. Retragerea sa dela cârma statului produce într'atât o clarificare, întrucât politica britanică nu mai trebuie să joace rolul de aparent protagonist, ci se poate limita la acela de strălucit secund. In interesul ei propriu şi al lumii întregi, dorim ca să împlinească acest rol ca mandatar efectiv al dreptăţii şi libertăţii pe glob, ferind gigantomachia contemporană să cadă în chaosul nehotărîrilor lipsite de curaj civic sau al pârtinirilor care prelungesc la infinit, până la prăbuşirea ireparabilă, urgia sclaviei şi ameninţărilor sovietice.

*C. S.*

# REVISTA PRESEI

**„Problems of Communism,"** Ianuarie-Februarie. George F. Kennan, teoreticianul politicii de containment încearcă să analizeze, într'un articol intitulat „Reflections on Totalitarianism," precondiţiile victoriei unui regim totalitar şi măsurile de imunizare a unui popor împotriva tentaţiilor acestuia.

Consideraţiile autorului asupra totalitarismului pleacă dela elemente empirice, bazându-se pe manifestările comune ale experienţelor totalitare din Germania şi Rusia. Preluând argumentele din cartea lui Hannah Arendt, „Originile Totalitarismului", George Kennan constată că totalitarismul e un fenomen specific marilor entităţi numerice. Atât Germania cât şi Rusia sunt mari puteri, adăpostind între graniţele lor populaţii masive. Intr'o ţară mică, totalitarismul sau n'are nicio şansă de reuşită, sau, dacă se impune, se transformă repede, insuşindu-şi instituţiile democratice. Intr'o ţară mică se poate instaura un regim dictatorial, dar nu totalitar. Totalitarismul nu se poate desvolta decât într'un cadru gigantic.

In al doilea rând, e de remarcat că, în Germania şi Rusia, triumful totalitarismului a fost consecinţa directă a unui teribil efort militar într'un războiu pierdut, care a sdruncinat din temelii structura societăţii existente. Aşa dar, prima cauză e specifică marilor naţiuni şi nu trebuie aplicată ţărilor mici, unde numai natura accidentală a celei de a doua cauze poate duce la manifestări totalitare, sortite să dispară dela sine.

Cea de a treia precondiţie pentru instalarea unui regim totalitar derivă din cea de a doua. Atât în Rusia cât şi în Germania, victoria totalitarismului a fost precedată de o scurtă eră liberală. Eşecul liberalismului, care a continuat să tolereze vestigiile unor instituţii feudale şi să promoveze o altă serie de instituţii burghezo-democratice imperfecte, a pregătit terenul pentru experimentul totalitar.

In fine, ca o a patra cauză, autorul scoate în evidenţă faptul că amândouă aceste ţări au fost mari puteri militare continentale, caracterizate, cu mult înainte de începutul revoluţiilor respective, printr'un pronunţat grad de centralizare şi birocratizare. Şi Rusia şi Germania erau deci relativ receptibile, în virtutea experienţei lor de state militare, pentru centralizarea ideologică şi administrativă pe care o implică totalitarismul. Intr'o ţară mică sau mijlocie, lipseşte această precondiţie, slabele resurse demografice şi materiale nepermiţând acest gen de autarhie militară.

Dar, germenul totalitarismului trebuie căutat înainte de toate în morbiditatea unora din manifestările democraţiei însăşi. Vieaţa modernă impune grele şi numeroase obligaţii cetăţenilor. Datoria unui stat democrat e să facă cât mai uşoară acceptarea acestor obligaţii, câştigând încrederea populaţiei şi stimulându-i spiritul de sacrificiu. **„Dacă democraţia nu reuşeşte să facă omul să înţeleagă că drumul vieţii e adeseori aspru şi periculos, nu va reuşi niciodată să oblige cetăţenii să accepte pericole şi greutăţi."** In acest caz, uumai democraţia e de vină că naţiunile îşi caută refugiul în purgatoriul totalitar. Pentrucă, **„chiar un purgatoriu, crud şi iraţional, e preferabil, din punct de vedere al sufletului omenesc, unui haos liberal, din care sensul comunităţii e absent şi în care libertatea înseamnă numai dreptul de a fi pierdut, singur şi neajutorat".**

Libertatea nu înseamnă lipsa oricărei obligaţii, oricărei constrângeri. Totalitarismul e o chestie de dozaj. Există o limită sub care totalitarismul se transformă în ordine liberală.

**„Nu există, fireşte, o libertate abstractă",** afirmă George Kennan. **„Există numai o libertate de ceva şi o libertate faţă de ceva. In niciun caz nu e caracterizată prin maximul de absenţă a oricărui fel de constrângeri. Dimpotrivă, totalitarismul pătrunde cel mai greu acolo unde obligaţiile individuale sunt ferme şi anumite forme de zăgăduire sunt perfect desvoltate. Un astfel de sistem de constrângere, liber consimţit, e în realitate cea mai înaltă formă de libertate şi trebue căutat în înţelepciunea veacurilor şi în codurile etice pe care le au desvoltat marile religii şi civilizaţii."**

# C R O N I C A

### NEUTRALIZAREA AUSTRIEI

*Dupăce Ruşii s'au opus, în aproape două sute şaizeci de reuniuni convocate în acest scop, încheierii unui tratat care să acorde independenţa promisă Austriei în 1943, au acceptat deodată să facă concesii mult mai mari decât cele cuprinse în propunerile prezentate la ultima conferinţă a celor patru puteri dela Berlin.*

*Conferinţa dela Berlin a eşuat în urma cererii Sovietelor de a-şi menţine trupele de ocupaţie în Austria până la semnarea tratatului de pace cu Germania. Acum s'au declarat gata să lichideze regimul de ocupaţie în schimbul asigurării formale din partea marilor puteri că se va combate orice încercare de unire a Austriei cu Germania. Austria se va obliga în plus să nu participe la nici un fel de alianţă şi să nu permită staţionarea de baze militare streine pe teritoriul ei.*

*In afară de aceste clauze, Moscova renunţă la rezervele fixate în proiectul iniţial al tratatului de stat, redactat în Septembrie 1949, care prevedea că 60% din producţia de petrol austriacă să fie livrată timp de 30 de ani Ruşilor, ca şi la dreptul de proprietate asupra rafinăriilor şi celorlalte instalaţii petrolifere. Pentru a sublinia independenţa economică a Asutriei sunt abandonate deopotrivă şi orice pretenţii sovietice de a controla navigaţia dunăreană, aşa că Dunărea, între Bratislava şi Passau, va deveni din nou un fluviu austriac. In fine, un ultim gest de generozitate e promisiunea că, imdeiat după semnarea tratatului, vor fi eliberaţi toţi prizonierii de războiu şi civili austriaci, deţinuţi încă în URSS.*

*In vederea semnării tratatului austriac, Sovietele au invitat puterile vestice să-şi dea agrementul pentru convocarea imediată a conferinţei miniştrilor de externe. Graba Cremlinului a provocat legitimă îngrijorare în America, care se teme că Ruşii urmăresc, prin această manevră diplomatică, să influenţeze controversele politice interne din Republica Federală Germană. Părerea cercurilor politice americane e că Moscova crea să folosească intervalul de timp dintre ratificarea tratatelor dela Paris şi organizarea primelor divizii germane, pentru a converti opinia publică din Germania în favoarea modelului oferit de neutralizarea Austriei.*

*Se pare însă că intenţiile Moscovei merg mult mai departe. Analizând ofertele posibile ale Ruşilor, în ajunul vizitei delegaţiei austriace la Moscova, revista „Forum", care apare în Viena, scria: „Cât de mult sunt îndreptăţite speranţele noastre, depinde de măsura în care Cremlinul urmăreşte ţeluri militare. Dacă înglobarea Austriei într'un cordon neutral e atât de importantă pentru Sovіete, ca să accepte anumite concesii politice şi economice, atunci tratatul de stat va fi perfectat".*

*Gestul conciliant al Sovietelor faţă de Austria a fost dictat de doi factori: intrarea Germaniei în NATO şi pericolul de războiu în Asia. Deşi unii din conducătorii militari americani cred că Rusia va sta deoparte în cazul unui războiu atomic contra Chinei, Cremlinul pare hotărît să respecte obligaţiile prevăzute în pactul de asistenţă mutuală ruso-chinez, pentru a nu risca o izolare mai periculoasă decât riscul participării la conflict. Intr'un editorial din „The New York Herald Tribune", din 22 Aprilie, Walter Lippmann constata: „In Cremlin, alegerea între abandonarea Chinei şi propria izolare, pe deoparte, şi aceea a războiului general, pe de alta, a devenit o alegere de viaţă şi moarte".*

*Strategia clasică rusească e de a evita cu orice preţ un războiu pe două fronturi. Ameninţarea principală americană contra Rusiei se exercită de fapt în Europa. Nimic mai logic, deci, decât acceptarea unor concesii în Europa pentru a-şi asigura spatele în cazul isbucnirii războiului în Asia. Primul pas pentru realizarea acestui obiectiv a fost vizita lui Gromyko în Suedia, care a propus, sub altă formă, o neutralizare a acestei ţări. Pe aceiaşi linie se plasează şi intensificarea eforturilor de a câştiga bunăvoinţa lui Tito, căruia „Prawda" i-a făcut chiar onoarea să-i publice un articol în care ataca pe Molotow. Cea mai mare concesie, Sovietele par dispuse s'o facă acum Austriei: prin semnarea tratatului cu Austria vor trebui retrase automat şi trupele ruseşti din Ungaria şi România, conform prevederilor art. 22 şi 21 din tratatele de pace cu aceste ţări. Intre blocul sovietic şi cel al apărării atlantice se urmăreşte astfel creiarea unei centuri de ţări neutralizate, dela Stokholm până la Palermo. După aceea, războiul în Asia poate veni. Nu e o simplă coincidenţă că Rusia a luat iniţiativa conversaţiilor directe cu guvernul austriac, exact în momentul când Peking-ul a început agitaţia belicoasă împotriva Formozei şi când Washington-ul a luat virtual hotărîrea să considere un atac împotriva insulelor Quemony şi Matsu, ca un atac îndreptat contra Formozei.*

### CONTROVERSA IN JURUL APARARII FORMOZEI

In luna Aprilie, a inceput in America o controversă de politică externă, care ameninţă să compromită continuarea politicei bipartizane, observată până acum in afacerile externe. Punctul de plecare al acestei desbateri a fost un discurs ţinut de amiralul Robert Carney, şeful de stat major al Marinei, la un dineu oferit reprezentanţilor presei, in cursul căruia a afirmat că atacul comunist împotriva insulelor din faţa Formozei se va produce cu certitudine, începând dela 15 Aprilie. In acest caz, a spus mai departe amiralul, dilema Americei va fi, fie să apare aceste insule vitale pentru menţinerea Formozei şi să riste astfel războiul general, fie să se abţină dela orice intervenţie, ceeace ar însemna o pierdere de prestigiu iremediabilă în Asia.

Temerile exprimate de amiralul Carney au fost întărite şi de rapoartele corespondenţilor din Extremul Orient ai ziarelor americane. Mai ales Joseph Alsop a expediat ziarului „The New York Herald Tribune" o serie de reportaje, din care resultă că pregătirile de invazie comuniste sunt aproape terminate şi că comandamentul militar american din Tokio e în stare de alarmă, Chinezii au concentrat baterii de tir lung in faţa insulei Quemoy, ca şi câteva divizii de tancuri şi infanterie, retrase din Coreea; aviaţia comunistă a fost considerabil intărită cu aparate de vânătoare cu reacţie şi avioane de bombardament tactice, dotate cu bombe atomice. „Nu e numai posibil, ci aproape probabil", comunica Alsop din Hongkong, „că America va sfârşi prin a purta un războiu atomic pentru insulele din faţa Formozei. In Hongkong, orice autoritate competentă americană, engleză sau chineză e convinsă că Peking-ul va ataca ia primăvara aceast ".

Faţa de iminenţa conflictului din Asia, opoziţia democrată a reacţionat acuzând administraţia republicană că tolerează în rândurile ei un partid al războiului.

La aceste atacuri, preşedintele Eisenhower a răspuns că nu există indicii sigure că China comunistă va ataca curând, desavuând astfel indirect proprii colaboratori. Mai energic a fost răspunsul dat de John Foster Dulles. Secretarul de Stat a atras din nou atenţia asupra faptului că Mao Tse Tung nu incearcă cu ameninţările de invazie numai un bluff. America îşi rezervă deci libertatea de a interveni în cazul unui atac contra insulelor Matsu şi Quemoy. Pe de altă parte, senatorul Knowland, într'un interview radiotelevizat, a cerut o intervenţie imediată, chiar cu riscul unui al III-lea războiu mondial. N'a lipsit dela această controversă nici Mac Carthy, care a acuzat partidul democrat că „lucrează cu febrilitate, în dosul scenei, să se ajungă la o transacţie de tipul celei dela München".



# E X T E R N A

In realitate, sunt puţini oameni politici americani care se indoiesc de hotarîrea Chinei de a ataca Formoza. Radio Peking a reluat, tocmai în toiul controversei menţionate, lansarea de apeluri războinice şi violente atacuri contra Americei. O adâncă impresie asupra celor care cred că China nu va risca un războiu atomic a făcut o afirmaţie a lui Ciu En-lai către ambasadorul finlandez din Peking: „Riscăm să pierdem 100 milioane de oameni în războiul pentru Formoza? Vom mai păstra oricum 500 de milioane!"

Aşa cum prevedeau unii observatori, conferinţa dela Bandung a statelor asiatice şi africane a produs o pauză în ofensiva chineza. O declaraţie a lui Ciu En lai din penultima zi a conferinţei părea că va schimba intreaga situaţie. A propus, anume, ca pentru soluţionarea problemei Formozei să aiba loc conversaţii directe între Peking şi Washington. Guvernul american a răspuns însă că e de acord cu aceste tratative, numai dacă participă şi China naţionalistă. A doua zi, Ciu En lai a revenit asupra declaraţiei făcute, subliniind că eliberarea Formozei rămâne obiectivul imediat al guvernului din Peking.

### CONFERINTA DELA BANDUNG

Conferinţa dela Bandung a celor douăzeci şi nouă de naţiuni asiatice şi africane, plănuită de statele comuniste participante ca un fel de tribunal ad hoc, care să condamne „colonialismul, rasismul şi imperialismul" popoarelor europene, s'a transformat până la urmă într'o arenă de luptă ideologică.

Incă dela început s'au conturat trei blocuri: comunist, condus de China, neutralist, în jurul Indiei, şi anticomunist, format de Turcia, Irac, Iran, Filipine, Siam şi Vietnamul de Sud.

Când a fost pusă în discuţie problema colonialismului, reprezentantul Iracului a denunţat comunismul ca „o nouă formă de colonialism, mult mai mortală decât cea veche". Carlos Romulo, delegatul Filipinelor, a prevenit Asia să nu cadă sub stăpânirea „superbarbarismului şi super-imperialismului comunist". Impotriva neutralităţii ţărilor asiatice, în cazul unui războiu, s'a ridicat primul ministru al Pakistanului, care a subliniat necesitatea apărării contra formei, mult mai periculoase, a imperialismului comunist, camuflat sub masca eliberării de sub jugul comunist.

In sprijinul atitudinei lor, delegaţii anticomunişti au arătat că popoarele europene occidentale au abandonat treptat imperialismul şi au acordat indepedenţa la patrusprezece colonii, cu o populaţie de 600 mil., în timp ce în aceeaşi perioadă, comuniştii au subjugat şasesprezece naţiuni, cu 700 mil. locuitori.

Importanţa conferinţei dela Bandung nu e numai că a dovedit că solidaritatea popoarelor asiatice şi africane e mult mai slabă decât se credea şi că nu poate constitui un instrument de luptă contra ţărilor europene. Discuţiile care au avut loc acolo vor influenţa însă mai ales acţiunile apropiate ale Chinei comuniste. Nereuşind să alinieze popoarele asiatice în propriul front propagandistic, nu va mai fi obligată să ţină seama de dorinţa de pace a acestora, înainte de a hotărî cucerirea Formozei. Tot la Bandung, prin propunerea de conversaţii directe cu America — contrar tezei ruseşti care preconizează ţinerea unei conferinţe a celor zece puteri interesate — Chinezii şi-au manifestat independenţa faţă de linia Cremlinului, care nu-i va putea opri să precipiteze rezolvarea problemei Formozei.

### PROTOCOALELE DELA IALTA

*In ultimul an de războiu, Winston Churchill termina o cablogramă către Roosevelt cu fraza următoare: „Eu cred că sfârşitul acestui războiu s'ar putea să se dovedească mult mai desamăgitor decât a fost ultimul". Temerile premierului britanic s'au împlinit. Cum şi dece a fost pierdută pacea, înanite ca războiul să fi fost câştigat, e descăluit de protocoalele dela Ialta, publicate zece ani mai târziu.*

*Documentele publicate de Departamentul de Stat nu revelează fapte importante noui, aproape toate fiind deja cunoscute din memoriile lui Churchill, ale foştilor miniştri de externe americani, Byrnes şi Stettinius, şi ale şefului de stat major al preşedintelui Roosevelt, amiralul Leahy.*

*Publicaţiile conţin totuşi o mulţime de detalii care predispun la reflecţii amare. Din ele iese în evidenţă caracterul oamenilor de stat dela Ialta, care pentru muritorul de rând apare de un cinism uluitor, când e vorba să se dea întâietate factorilor de forţă; ele redau atmosfera şi culoarea întâlnirii, unde s'a pregătit terenul pentru cel de al treilea războiu mondial. „Ceeace protocoalele publicate redau mai bine decât au putut s'o facă memorialiştii şi evenimentele", scrie „Time". „e spiritul dela Ialta, care încă nu e mort".*

*Bilanţul conferinţei dela Ialta:*

*S'a hotarît fundarea Organizaţiei Naţiunilor Unite, pe care Stalin şi Roosevelt s'au străduit s'o conceapă ca un fel de arenă exclusică pentru marile puteri. Singur Churchill, „imperialistul", a încercat să apere, când cu căldură, când cu cinism adeccat cadrului, drepturile micilor naţiuni.*

*Rezolvarea chestiunii poloneze a demonstrat cu brutală claritate, cât de puţin erau înclinate marile puteri să respecte principiile pentru care intraseră în războiu, dacă propriile interese erau oarecum puse în discuţie. Roosevelt a rugat pe Stalin să fie ceva mai generos cu Polonia, pentru a nu se supăra alegătorii americani de origine poloneză. Churchill a declarat că nu-l interesează prea mult personal ce se întâmplă cu poporul polonez, dar are nevoie să asigure parlamentul britanic că primele alegeri din Polonia se vor desfăşura în libertate. Rezultatul: războiul început pentru Danzig s'a soldat cu pierderea a jumătate din teritoriul polonez în favoarea aliatului sovietic.*

*Pentru viitorul Germaniei s'au propus cele mai fanteziste soluţii, începând dela Germania pastorală a lui Morgenthau şi până la Germania desmembrată în şase state sau în două — Prusia şi Germania de Sud. Până la urmă s'a ajuns la soluţia zonelor de ocupaţie simplificată astăzi în existenţa a două Germanii, aşezate în lagăre adverse.*

*In Extremul Orient, Roosevelt a oferit Rusiei avantaje, politice şi teritoriale, care au dus apoi la comunizarea a jumătate din Asia, fără nicio justificare din punct de vedere militar. Cum s'a dovedit curând după aceea, contribuţia participării Rusiei la ostilităţi a fost inutilă, America asigurând singură victoria prin aruncarea bombelor atomice. In acelaşi timp, Roosevelt a pregătit şi lichidarea lui Ciang Kai Sek, susţinând cu mai multă bunăvoinţă pe „reformatorii agrari" ai lui Mao Tse Dung.*

*Arhitectul farsei dela Ialta a fost Roosevelt, neinformat şi gândind numai la menţinerea momentană a „marei alianţe". Singurii care au venit la Ialta cu privirile fixate asupra problemelor ce vor urma după războiu au fost Stalin şi Churchill, fiecare gata să accepte pentru aceasta riscuri mili-*

(urmare în pag. 12)

# REVISTA PRESEI

**„Forum"**, din Martia 1955. Mensualul austriac a invitat o sesie de specialişti în chestiunile sovietice să prezinte cititorilor tendinţele probabile ale politicii preconizate de noii conducători ai Cremlinului. Una dintre cele mai remarcabile contribuţii la această anchetă e articolul "Politica lui Stalin, nu metodele lui Stalin" de Ruth Fischer.

Forma în care s'a produs înlăturarea lui Malenkov din postul de ministru-preşedinte se apropie de metodele cunoscute în Vest. Natural, stilul post-stalinist păstrează încă trăsături masive ale erei staliniste (Malenkov şi-a mărturisit erorile, conform celei mai autentice tradiţii staliniste) şi încă nu-i deloc sigur că într'o bună zi nu va fi implicat şi Malenkov într'o conjuraţie împotriva existenţei Sovietelor. Insă autorul crede că **„chiar un nou val de teroare nu va mai putea opri puternicele curente din partid care împing la o democratizare a metodelor de guvernare".**

O anumită opoziţie împotriva metodelor teroriste a existat şi sub Stalin, manifestată în lupta surdă dintre partid şi poliţia secretă. Sfârşitul războiului a dat nou suflu acestei opoziţii, ajungându- se aproape la o criză în partid. Rezultatul acestei crize a fost o înăsprire a cursului stalinist, având ca puncte culminante procesul Slansky din Praga şi afacerea medicilor evrei. După moartea lui Stalin, noul curs a reanimat tendinţele de democratizare. Căderea lui Malenkov nu inseamnă un recul al acestui curs. Conducerea partidului şi-a întărit autoritatea prin alianţa cu şefii armatei roşii. Autoritatea astfel câştigată nu o va putea menţine decât continuând să facă concesii opoziţiei interne. **„O revenire la cultul conducătorului în stilul stalinist şi la centralismul Cominformului nu e posibilă".**

Hruşciov e omul de partid care a parcurs întreaga şcoală stalinistă, dar a fost mereu pe a doua linie. Nimeni nu s'ar fi gândit acum câţiva ani ca va deveni primul secretar al partidului. In ce măsură va putea să-şi consolideze poziţia actuală nu se poate prevedea acum. Ruth Fischer crede însă că mai importantă e intrebarea, de ce această poziţie a fost ocupată de un om care, până nu de mult, era o personalitate de mâna a doua. **„Hruşciov s'a ridicat în urma unui compromis între vechea gardă a partidului şi generaţia nouă. El e comunistul cu experienţă, care va face, ce-i drept, concesii opoziţiei democratice din Uniunea Sovietelor, fără ca să renunţe însă la monopolul partidului în conducerea statului".**

**„Detroit Free Press"**, din 26 Martie. Avansarea lui Hruşciov pe prima treaptă a ierarhiei sovietice a insemnat un câştig de autoritate pentru partidul comunist ucrainean. Hruşciov e născut la Kursk, a frontiera de nord a Ucrainei, şi, înainte de a fi primul secretar al partidului comunist unional, a condus organizaţia partidului comunist ucrainean. In timpul războiului a fost însărcinat să organizeze, alături de mareşalul Koniev, trupele de partizani din Ucraina.

Deşi deviaţionismul naţionalist e reprimat în URSS, Hruşciov a adus la Moscova ceva din mentalitatea regională, continuând să păstreze pentru Ucraina şi foştii colaboratori ucraineni un vădit ataşament. Primul efect al acestei legături sentimentale s'a văzut imediat după ce a devenit al treilea om în conducerea colectivă sovietică. Cu ocazia aniversării a 30 de ani dela înglobarea Ucrainei în Uniunea Sovietică i s'a acordat în dar Crimeia. In scurtul timp cât au existat după revoluţia bolşevică un stat ucrainean şi unul crimeian independente, raporturile dintre cele două ţări au fost foarte incordate din cauza pretenţiilor Ucrainienilor de a anexa republica tătărască, din motive economice şi strategice.

„Detroit Free Press" constată într'un articol documentat că slăbiciunea pro-ucraineană a lui Hruşciov se simte şi în măsurile pe care le ia acum. Atât în armată cât şi în administraţie a promovat numeroşi ucraineni, iar Ucraina beneficiază, faţă de celelalte republici socialiste, de un regim de favoare. Chestiunea aceasta are o anumită importanţă şi pentru noi, pentrucă, atât în Basarabia cât şi în Transnistria, Ucrainenii se bucură de un regim privilegiat faţă de elementul românesc.

# O sesiune extraordinară

*Pe la începutul lunii Martie, sfatul popular al Capitalei a ținut o sesiune extraordinară. Nu pentrucă în activitatea acestei unități administrative ar fi intervenit vre-o problemă nouă pentru a cărei soluționare comitetul executiv, organ de execuție al sfatului popular, ar fi avut nevoie de o abilitare din partea sfatului popular, organul deliberativ. Scopul acestei sesiuni extraordinare a fost să analizeze felul în care au fost executate hotărîrile luate în sesiunile sfatului popular în cursul anului 1954. Această motivare ar părea ciudată dacă sfaturile populare ar avea o funcție analoagă cu aceea a consiliilor comunale, cum le cunoaștem. Teoretic sfatul popular este o adunare de reprezentanți ai alegătorilor dintr'o unitate administrativă locală, cu atribuțiuni mai întinse și mai variate decât au organele administrative locale din lumea liberă. Într'adevăr, în litera legii, comitetele executive sunt alese în sesiunile sfaturilor populare ca organe executive ale comitetelor administrative și nu exercită decât o putere delegată lor de către totalitatea deputaților adunați în sesiunea sfatului popular. Activitatea de viitor a comitetelor executive este decisă, teoretic, în adunările de deputați, care trasează „sarcini de viitor" comitetului executiv. Deasemenea în sesiune se analizează activitatea anterioară a comitetului executiv. Nu ar fi locul deci, în această structură, pentru o sesiune extraordinară care să nu aibă alt obiect decât analiza activității unui comitet executiv, fiindcă acesta face parte doar din rutina fiecărei sesiuni.*

*Realitatea este cu totul alta. După cum se exprimă foarte exact, desigur printr'o scăpare de condeiu, ziarul „România Liberă" în reportajul asupra acestei într'adevăr extraordinare (în sens de neobișnuită) sesiuni a sfatului popular al Capitalei, sesiunile sunt „o tehnică a criticii și autocriticii", cu alte cuvinte o tribună și un prilej mai mult pentru desfășurarea propagandei, unul din cei doi stâlpi (celălalt este teroarea organizată) pe care se sprijină regimul. Cu ocazia sesiunilor, organele regimului au prilejul să-și înfățișeze în termeni ditirambici „realizările" și să exalte grija regimului pentru bună-starea poporului muncitor, precum și să permită unele „critici", sistematic însă numai din acelea care privesc nestisfăcătoarea executare a directivelor partidului. Deputații sunt chemați în sesiuni, așa cum sunt chemați diferiții „activiști" în ședințele de instructaj: să ia act de construcțiunile regimului în desfășurarea unei acțiuni căreia i se acordă o mai mare importanță în acel moment și să afle care le este rolul în executarea lor.*

*Dacă de pildă problema pusă pe ordinea de zi a sesiunii este una din fazele campaniei agricole, așa cum se întâmplă la apropae fiecare sesiune a sfaturilor populare comunale, raionale și regionale, deputații primesc rolul de „mobilizatori" ai populației: cei comunali de ex. să umble din casă în casă pentru a convinge pe prieteni de interesul pe care îl au de a executa măsurile guvernului.*

*Privind așa dar sesiunile în adevărata lor natură de tribune de propagandă, se poate desigur ivi necesitatea unor sesiuni extraordinare. Cele patru sesiuni pe an, ale sfaturilor regionale, raionale și orășenești durează, în mod obișnuit, câte două zile și uneori câte trei. Numai un număr foarte limitat de teme pot fi agitate cu această ocazie și considerente de altă natură decât cele administrative pot dicta, deci, convocarea unei sesiuni extraordinare. Problema care a făcut obiectul sesiunii extraordinare a sfatului popular al Capitalei a fost nerespectarea principiului conducerii colective. Fără îndoială, faptele relevate în reportaj (în textul căruia este destul de dificil de deosebit ce s'a discutat în ședință și care sunt represiunile, pe care ziarul însuși, în calitatea sa de organ al sfaturilor populare, le aduce comitetului executiv al Bucureștilor) nu sunt caracteristice numai activității comitetului executiv al Capitalei. Se dă însă problemei mai mult relief făcând din ea un subiect de sesiune extraordinară și, în același timp, se evită recunoașterea oficială că funcționarea sfaturilor populare este în general nesatisfăcătoare, în raport cu așteptările regimului.*

*Cititorul atent al presei reperiste a avut însă prilejul să întâlnească mereu în paginile jurnalelor aceleași fapte menționate în diferite împrejurări: Lipsa de activitate a comisiunilor permanente, nivelul scăzut al rapoartelor care sunt prezentate în sesiuni, slaba participare a deputaților la discuțiuni și chiar absentarea unui procent destul de mare de deputați dela lucrările sesiunilor, „sectarismul" membrilor comitetului executiv, „gâtuirea criticei", slaba legătură cu massele și altele.*

*După cum este obiceiul în regimul comunist, articolul de care ne ocupăm va deveni obiect de studiu obligator pentru membrii comitetelor executive. Ei se vor grăbi să arate în rapoartele lor că și-au însușit criticile exprimate și că ținând seamă de ele și-au îmbunătățit activitatea.*

*Una din caracteristicile comunismului, care ar trebui să ne dea de gândit, este această silință continuă de a nu lăsa lucrurile să se desvolte firesc, ci de a încerca mereu să le siluiasca cursul spre a se potrivi tezelor teoretice. Pe planul administrației locale, sovietele, sau cum a fost tradus acest termen în românește, sfaturile populare, au fost create nu ca organe reprezentative ale alegătorilor și nici ca organe tehnice pentru rezolvarea atât a variatei game de probleme, care au devenit obiectul activității de stat.*

*Sovietele sau sfaturile populare sunt definite ca organe pentru realizarea dictaturii proletariatului. O dictatură însă., care nu se mulțumește să domine o populație pasivă, ci o biciuiește, o silește să desfășoare o energie pe care o canalizează în vederea susținerii regimului. În vederea acestui scop au fost concepute sfaturile populare și în vederea lui se menține constantă presiunea spre a le sili să funcționeze conform principiilor teoretice. Fără această presiune continuă, lăsate oarecum la voia lor, sfaturile populare cu diferitele lor servicii ar tinde să devină simple organe tehnice de executare a directivelor regimului. Dar după cum se vede, evoluând într'un sens sau altul, nimic în structura lor nu lasă să se întrevadă posibilitatea unei evoluții spre mai multă libertate, nici măcar pe acest plan inferior al administrației locale.*

# ASPECTE

## Indoctrinarea cadrelor didactice

Educarea în spirit comunist a tinerelor generații constitue o preocupare constantă a regimului, dar în acelaș timp și o problemă greu de rezolvat în adâncime. Dacă în întreprinderi, vechile cadre tehnice pot fi supraveghiate de un număr relativ redus de cadre de partid îndoctrinate și dacă pregătirea superficială a noilor cadre tehnice nu are ca urmări decât dificultăți în producție, pregătirea doctrinară a învățătorilor și în special a profesorilor pentru ca aceștia să poată la rândul lor deforma pe elevi în conformitate cu directivele partidului, este un proces mai greu. Mărind numărul școlilor de toate gradele, regimul nu a putut recurge în învățământ la procedeul său favorit, epurația vechilor cadre, în aceiași măsură ca în alte ramuri de activitate. Pentru a acoperi locurile din învățământ create prin înmulțirea școlilor de toate gradele, s'a recurs chiar la numirea de personal cu o foarte redusă sau chiar fără nicio pregătire didactică, în special în școlile elementare și în cele medii tehnice, precum și la catedrele noi înființate în institutele universitare, rămânând ca ulterior pregătirea didactică a acestora să fie întregită prin diferite mijloace.

Nivelul instrucțiunii, în special în școlile medii tehnice, este actualmente foarte scăzut și un indiciu al dificultăților pe care le pune o corectă orientare comunistă în educație o constitue faptul că abia la începutul anului școlar 1954—55 a reușit ministerul instrucțiunii publice să pregătească programele analitice și manualele oficiale pentru toate materiile. Iar mentalitatea „burghezo-reacționară" nu este încă stârpită, o constată numeroase articole.

Problema îmbunătățirii calificării profesionale și doctrinare a cadrelor didactice, în special a acesteia din urmă, constitue de aceea obiectul unui efort constant și bine organizat. Începând încă din vara anului 1948, s'au organizat în fiecare an cursuri de perfecționare a corpului didactic, care n'au mai fost altceva decât cursuri de marxism-leninism, pe care au trebuit să le urmeze toți învățătorii și profesorii.

Cum însă cele câteva săptămâni pe an sau odată la doi ani nu puteau da decât foarte slabe rezultate s'a recurs și la alte forme. Învățătorii au fost îndemnați să urmeze cursurile prin corespondență ale școlilor medii pedagogice sau ale institutelor pedagogice. În fiecare trimestru se organizează consfătuiri raionale la care iau parte toate cadrele didactice din raionul respectiv. Acestea durează câte 3—4 zile și au loc sub conducerea secțiilor de învățământ de pe lângă sfaturile populare raionale, discutându-se problemele de educație.

S'a organizat de asemeni pe lângă secțiile de învățământ câte un cabinet pedagogic, încadrat de învățătorii și profesorii din școlile medii, care își oferă „voluntar" activitatea. Scopurile pe care le urmărește cabinetul sunt definite în modul următor: ridicarea nivelului ideologic, politic și profesional al cadrelor didactice, îndrumarea cercurilor pedagogice în ceeace privește ridicarea nivelului ideologic, politic și profesional al cadrelor didactice; sprijinirea cadrelor didactice recalificate, care urmează cursurile fără frecvență ale școlilor pedagogice și ale institutelor din învățământul superior, studierea și generalizarea rezultatelor bune ale directorilor de școli, diriginților, profesorilor și învățătorilor; studierea experienței cabinetelor pedagogice din U. R. S. S.: urmărirea acțiunilor elevilor din anul IV al școlilor pedagogice.

Dintre aceste preocupări, pregătirea ședințelor lunare ale cercurilor pedagogice în care sunt încadrați toți profesorii și învățătorii, este poate cea mai importantă. La cabinet se aleg subiectele referatelor și se redactează chiar referatele ce urmează să fie ținute în ședințele cercurilor. Tot la cabinete se face „instinctajul" responsabililor de cercuri pedagogice și al referenților și tot cabinetul este acela care organizează „lecții deschise" (ținute de un profesor sau învățător mai avansat politicește) la care asistă și alți membri ai corpului didactic și care au drept scop popularizarea metodelor sovietice de educație.

Cabinetul pedagogic urmărește frecvența și activitatea depusă la cursurile de partid și organizează consultații pentru cadrele tinere.

Genul de activitate didactică ideală este cel descris în „Scânteia" de o învățătoare de școală elementară din București, cu ocazia săptămânii prieteniei româno-sovietice:" Voi arăta copiilor albume cu fotografii și reviste în care se vede minunata viață a copiilor sovietici. Voi face lecturi din frumoasele povestiri ale scriitorilor sovietici. Vom vizita împreună expozițiile închinate prieteniei cu poporul sovietic. Elevii mei vor trimite copiilor sovietici scrisori în care îi vor ruga să le scrie despre viața lor." Iar pentru a putea realiza toate aceste lucruri: „. . . voi căuta să adâncesc cunoștințele mele pedagogice, recitind metodele sovietice."

## Rolul actual al căminelor culturale

Si in activitatea căminelor culturale se reflectă în ultimul timp îngrijorarea regimului pricinuită



# DIN R. P. R.

de situația gravă din agricultură. Cu trei-patru ani în urmă, problema principală în ceeace privește funcționarea căminelor culturale era desfășurarea unei activități artistice satisfăcătoare. Se urmărea ca prin organizarea de coruri, echipe de dans și de teatru, șezători, hore și reprezentații cinematografice, să se atragă țăranimea și în special tineretul în jurul căminelor culturale, pentru a o face astfel mai receptivă „educației socialiste". In acel timp, lozinca era combaterea misticismului și a superstițiilor, adică propagarea ateismului și a pseudo-realismului științific, care fac parte din viziunea metafizică a marxismului, pentru a rupe populația țărănească de Biserică și de valorile sale culturalnaționale tradiționale. In ultimul timp, toate aceste preocupări au trecut pe planul al doilea, propaganda agro-zootehnică absorbind acum toate energiile regimului.

La începutul anului trecut, într'un plan de activitate publicat ca model, propaganda agro-zootehnică era așezată încă în locul al doilea, după „munca cultural-educativă de massă" și era urmată, în ordinea de importanță a preocupărilor care făceau obiectul planului, de propagandă științific-eucativă. In luna Martie a acestui an, într'o conferință a activiștilor culturali dela sate, organizată în raionul Bacău de către Minsisterul Culturii și de ziarul „România liberă", precum și într'un articol de directive publicat tot în „România liberă" de către locțiitorul ministerului culturii, C. Prisnea, și intitulat „Munca politică de massă și cultural-educativă la sate în centrul atenției noastre", nu se mai exprimă decât o singură preocupare: care sunt metodele pentru desfășurarea unei eficiente propagande agro-zootehnice.

In ultimii doi ani, nu s'au mai constituit aproape deloc noi gospodării colective, regimul mulțumindu-se să obțină constituirea de întovărășiri agricole, pe care regimul le consideră ca forme inferioare de producție socialistă: presiunea aparatului de stat și partid a fost îndreptată mai întâi în vederea constituirii de întovărășiri agricole stabile, de așa numitul tip T. O. Z.: pământul rămâne nominal proprietatea individuală a întovărășiților, vitele și uneltele agricole deasemenea, pentru munca făcută cu ajutorul lor pe terenul întovărășirii, proprietarul primește o remunerație, iar produsele se împart proporțional cu pământul adus în întovărășire, nu cu munca depusă ca în gospodăriile colective. Cum aceste întovărășiri constituie și ele un fond de bază comun, prin reținerea unei părți din veniturile întovărășiților și cum ele se pot transforma foarte ușor în gospodării colective, iar în fapt destul de multe au avut această soartă, rezistența țărănimii s'a manifestat și față de ele, în aceeași măsură. Incepând din toamna trecută, regimul a făcut o nouă retragere tactică, acceptând și chiar propagând simplele asociații de producție, în vederea cultivării unei anumite plante, sau pentru creșterea vitelor, în care țăranii nu vin cu tot pământul (uneori aduc numai o fracțiune de hectar) și care sunt constituite pe o durată limitată de timp, de 1-3 ani. Această schimbare de tactică se reflectă și în propaganda dusă cu ajutorul căminelor culturale. Nu se mai vorbește de superioritatea unităților agricole socialiste, gospodării agricole de stat sau colective, ci numai despre metodele prin care plugarii pot mări randamentul la hectar, precum și despre avantajele în adevăr substanțiale care se fac întovărășirilor în raport cu cultivatorii individuali, cu ocazia contractărilor de recolte, încheiate cu cooperativele sau cu întreprinderile comerciale de stat.

Ca orice regim totalitar, comunismul are posibilitatea să concentreze o serie de mijloace în vederea atingerii unui anumit țel. Nu vom enumăra în cadrul acestui scurt comentar toate mijloacele prin care regimul speră să obțină mărirea producției agricole, ci vom menționa numai pe acelea întrebuințate în cadrul căminelor culturale. Sunt mai întâi cele câteva forme de propagandă agricolă propriu zisă: cercurile agrotehnice, în care un număr de țărani înscriși, în general cca 30-40 de inși, urmează niște cursuri agro-tehnice elementare; ciclurile de conferințe agro- zootehnice, în care preocupările se centrează pe avantajele unei anumite metode de cultură a pământului, ca de ex. în momentul de față, semănatul porumbului în cuiburi așezate în pătrat; consfătuirile așa zișilor fruntași în obținerea recoltelor bogate cu ceilalți țărani, în care aceștia își expun felul în care și-au lucrat ei pământul, neuitând să repete sub toate formele recunoștința pe care o datorează partidului pentru ajutorul dat; iar de curând a apărut o nouă „inițiativă": așa numitele Joi ale sfatului agrotehnic, care nu sunt altceva decât adunări, organizate în cadrul unei circumscripții electorale în fiecare Joi seara în casa câte unui țăran pentru a asculta mici conferințe intitulate „prelucrări de teme" și având ca subiect directivele sau instrucțiunile guvernului cu privire la desfășurarea muncilor agricole.

Alături de aceste forme de propagandă agricolă propriu zisă, este dirijată în acelaș sens și activitatea artistică a căminelor culturale: se organizează de exemplu seri culturale în cadrul cărora se recită poezii în cinstea fruntașilor în obținerea de recolte bogate; brigăzile artistice de agitație satirizează pe cei care nu se conformează directivelor guvernului; filme cu teme de agricultură sunt prezentate la sfârșitul ședințelor cercurilor agrotehnice spre a face mai atractive lecțiile predate; reprezentațiile de teatru, sau de cântece și dansuri, cu acelaș scop de a face mai atrăgătoare conferințele și au deseori ca temă realizările regimului în domeniul agricol.

Cât de mare este presiunea exercitată de regim asupra țărănimii se poate însă cel mai bine vedea din metodele aplicate pentru a răspândi cărțile și broșurile cu care au fost dotate bibliotecile fiecărui cămin cultural (după cifrele menționate în presă, s'ar părea că numărul cărților și broșurilor din bibliotecile sătești este în medie de cca 1.500, cuprinzând atât cărți și broșuri cu caracter agricol, cât și material de propagandă de partid și literatură tradusă din rusește). Pe lângă fiecare cămin cultural se formează câte un colectiv, compus în genere din câțiva învățători, câteva educatoare dela grădinițele de copii, acolo unde au fost organizate, și câțiva membrii de partid. Fiecăruia din membrii acestui colectiv i se repartizează un număr de case din sat, pe care trebuie să le viziteze, ducând oamenilor cărți cu subiecte agricole.

Personalul angrenat în această acțiune este foarte numeros: directorul ăcminului cultural, bibliotecarul, un „activ", adica un grup de persoane care din interes sau din convingere sunt dispuse să depună o activitate pe lângă căminul cultural și conferențiarii căminului cultural. In afară de aceștia, sunt obligați să contribuie la susținerea propagandei agricole toți intelectualii satelor: învățători, medici, agronomi, veterinari și zootehnicieni. Si încă guvernul nu este satisfăcut. In articolul citat mai sus, al locțiitorului ministerului culturii, se preconizează și alte măsuri: constituirea pe lângă secțiile culturale ale raioanelor a unui grup de conferențiari, compus din profesori, medici, ingineri, învățători; participarea membrilor comitetelor executive, orășenești, regionale și raionale, precum și a diverșilor „activiști" din aparatul de partid și de stat, la manifestările culturale ale satelor; numirea de responsabili culturali pentru fiecare circumscripție electorală sătească, aleși din așa numiții „fruntași în producție" din sate, stațiuni de mașini și tractoare, gospodării colective și gospodării agricole de stat, a căror misiuni ar urma să fie să invite la conferințe, cercuri și alte manifestări culturale, pe cetățenii din circumscripția respectivă.

In raport cu masivitatea acestei companii, rezultatele sunt departe de a fi satisfăcătoare, nu numai relativ în raport cu așteptările regimului, dar și absolut vorbind. Cauzele sunt multiple și o parte din ele, ținând de structura regimului, depășesc cadrul preocupărilor prezentului articol. Se pot însă cita acelea care sunt urmarea calității aparatului de propagandă. Ca și în alte domenii, cantitatea mijloacelor întrebuințate trebuie să înlocuiască pregătirea materialului uman. Semnalam mai sus că pe lângă căminele culturale s'a creat funcțiunea de conferențiar. Dar scesta nu are alt rol decât să cetească conferințele gata redactate, trimise de S. R. S. C. (societatea pentru răspândirea științei și culturei) și după cum arată unul dintre acești conferențiari, conferințele trimise „de multe ori sunt seci, lipsite de interes". Sau după cum constată însuși locțiitorul ministrului ele nu sunt „pe înțelesul țăranilor" (pentru cine cetește păsărească jurnalelor, constatarea aceasta nu e deloc neașteptată). Deasemena, din punct de vedere științific, aceste conferințe sunt necorespunzătoare. Ministrul trasează ca sarcină îmbunătățirea calitativă a conferințelor și în acest sens preconizează antrenarea în redactarea conferințelor a specialiștilor din cadrul învățământului superior agricol, din stațiunile experimentale ale I. C. A. R.-ului (Institut de cercetări agronomice), din școlile medii agricole și a profesorilor de științe naturale din școlile medii.

Este indoielnic că se vor obține și acum rezultatele dorite, căci toți acești specialiști sunt produsul pregătit al ultimilor ani și pregătirea lor însiși este departe de a corespunde titlului obținut.

Există o preocupare continuă de a remedia această situație. Se recunoaște de exemplu, că nivelul manifestațiunilor artistice la sate este foarte scoborît, lucru normal când ne gândim că toți dirijorii de coruri, soliștii, artiștii echipelor de teatru sunt urmarea unor improvizațiuni locale pentru a executa niște ordine venite dela centru. Dar s'a creat o Casă Centrală a Creației Populare, care organizează cursuri pentru perfecționare a dirijorilor de coruri și a instructorilor de dansuri și de teatru. Si aici însă pot fi exprimate anumite rezerve cu privire la rezultate; pe de o parte numărul celor care pot trece prin astfel de cursuri este extrem de redus față de numărul celor angajați în aceste acțiuni. Pe de altă parte, nici pregătirea celor care trebuie să realizeze îmbunătățirea activității culturale la sate nu este prea ridicată. Tot ministrul locțiitor dela cultură afirmă că în fruntea și cadrul secțiunilor culturale se mai găsesc elemente cu un nivel de cultură necorespunzător. In cursul acestui an, Ministerul Culturii va organiza „un curs pe plan central pentru perfecționarea cadrelor de activiști culturali, din cadrul sfaturilor populare". Cum însă în regimul comunist, însușirea marxism-leninismului este cheia întregii înțelepciuni, este de așteptat ca acest curs să aibă un program aproape identic cu al cursurilor de partid, problemele tehnice ale unei acțiuni eficiente pentru ridicarea standardului de vieață al populației (și aicî ar putea fi exprimată experiența programelor de asistență tehnică O.N.U. și americană) nefiind decât superficial sau deloc tratate.

# AGRICULTURA IN R.P.R.

De când Gheorghiu-Dej a anunţat la 23 August 1953 noua politică economică în R. P. R., presa comunistă a încetat imediat publicarea dărilor de seamă asupra progreselor „marilor construcţii ale socialismului", ocupându-se cu precădere de eforturile regimului pentru ridicarea nivelului de viaţă al populaţiei.

Au trecut aproape doi ani de atunci, însă rezultatele noului curs nu s'au văzut. Populaţia a continuat să facă coadă la magazinele de stat şi să mănânce atât cât e nevoie ca să nu moară de foame.

După răsturnarea lui Malenkow, revenirea la primatul industriei grele s'a impus în toate statele satelite. Ziarele din R. P. R. sunt iarăşi pline de comunicate anunţând împlinirea planului cincinal de unele fabrici şi de apeluri adresate muncitorilor să realizeze, ce se mai poate realiza, din impresionantele obiective prevăzute în planul lansat la începutul anului 1951. Preocuparea capitală rămâne însă mai departe asigurarea bazei alimentare, pe care regimul caută s'o soluţioneze publicând tot felul de hotăriri şi directive. Din acestea rezultă că mai ales în agricultură prevederile planului cincinal au eşuat pe toată linia.

### Cauzele crizei din agricultura reperistă

Cauzele producţiei agricole scăzute din România dinainte de războiu sunt cunoscute. Ele au continuat să existe şi să se agraveze sub regimul comunist. La acestea s'au adăogat altele specifice schimbărilor intervenite în România în urma capitulării dela 23 August.

Livrarea fără condiţii a României armatelor sovietice a însemnat pentru agricultura românească o lovitură tot aşa de grea ca şi pentru celelalte sectoare ale vieţii naţionale. Jafurile din primii ani de ocupaţie au lăsat urme adânci, pe care zelul planificator al guvernului comunist nu le-a putut şterge nici până azi. La jaful organizat de armata roşie s'a suprapus jaful oficializat. Din valoarea reparaţiilor pe care România a fost silită să le plătească Rusiei, aproape o cincime a fost reprezentată de bunuri agricole. Pe lângă acestea, a mai trebuit să fie restituită o cantitate de bunuri în schimbul acelora pe care armata română le-ar fi confiscat în Rusia: 260.000 vaci, 1.000.000 tone cereale, 55.000 tone zahăr, 500 tractoare, ş. a.

Golul produs astfel în inventarul mecanic şi animal, plus seceta, a dus la foametea din 1946. Cu mijloacele care mai rămâneau nu s'a putut lucra decât parte din suprafaţa arabilă şi, si aceea, de mântuială. Rezultat: producţia de grâu şi porumb în acest an a atins numai 2.150.000 tone, adică un sfert din producţia normală.

Noua reformă agrară din 22 Martie 1945 a contribuit, la rândul ei, la înrăutăţirea structurei agrare dintre cele două războaie, mărind numărul proprietăţilor pitice, cu productivitate inferioară. Proprietăţile mai mari de 50 ha. şi acelea aparţinând criminalilor de războiu, însumând 1.970.300 ha (17,5 % din suprafaţa agricolă a ţării), au fost expropiate şi împărţite ţăranilor săraci şi fără pământ, sau repartizate fermelor de stat; 1.100.000 de ha. au fost distribuite la 920.000 de ţărani. Urmarea acestei ultime reforme agrare a fost creşterea numărului unităţilor agricole ţărăneşti sub 3 ha. la 53 % din totalul gospodăriilor din ţară.

Pulverizarea proprietăţilor agricole a constituit numai o etapă spre obiectivul real al comuniştilor: colectivizarea. In 1949 au şi fost înfiinţate primele 49 de gospodării colective. In 1950 numărul lor a crescut vertiginos, depăşind cifra de o mie. In anii următori acţiunea de colectivizare a continuat, până în Mai 1953 înfiinţându-se 2000 de gospodării colective şi un număr ceva mai mare de întovărăşiri de tip T. O. Z. şi asociaţii simple. După 23 August 1953, urmărindu-se încurajarea ţăranilor individuali mijloacşi mişcarea de colectivizare a stagnat aproape complet; la începutul anului 1955 existau 5000 de gospodării colective şi întovărăşiri agricole, cu o suprafaţă de 1,1 milioane ha., adica 11 % din suprafaţa arabilă a ţării.

Din punct de vedere al creşterii producţiei, colectivizarea s'a dovedit curând a fi unul din principalele obstacole. In primăvara anului 1951, o hotărâre a Comitetului Central al partidului desvăluia lipsurile şi incuria din gospodăriile colective, cu toate înlesnirile acordate în ce priveşte fixarea cotelor de livrare, regimul de impunere şi prioritatea la folosirea staţiunilor de maşini şi tractoare. In 1952 a avut loc prima epuraţie a „deviaţionistilor de dreapta" din partid, care au zădărnicit planurile de colectivizare şi au încurajat „elementele capitaliste dela sate."

Pe de altă parte, şicanele întrebuinţate contra ţăranilor individuali — a „culacilor" mai ales — şi sarcinile progresive impuse acestora i-a făcut să saboteze toate măsurile regimului, neproducând nimic peste obligaţiile stricte. Prin colectivizare, comasându-se întotdeauna parcelele cele mai bune din vatra satului, ţăranii individuali au fost despăgubiţi pentru parcelele de teren cedate cu pământ de calitate mai inferioară şi aşezat la distanţă mai mare de gospodărie. Sarcinilor mărite le corespund deci condiţii de producţie mult mai dezavantajoase.

Pentru a realiza progrese în agricultură era nevoie de o mărire a investiţiilor. Ori repartiţia investiţiilor în diferitele sectoare ale economiei reperiste, în industrie în primul rând, s'a făcut în dauna agriculturii. Investiţiile în industrie, în 1949, au constituit 47,2 % din totalul investiţiilor, iar în agricultură numai 9,4 %. Pentru primul plan cincinal s'a prevăzut din investiţii 51,4 % pentru industrie si 10 % pentru agricultură. După 23 August 1953, cota afectată agriculturii a fost majorată, dar creşterea n'a însemnat mai mult de 2 % din totalul investiţiilor.

Consecinţele acestui tratament vitreg a fost, între altele, întârzierea mecanizării agriculturii. Din cele 428 staţiuni de maşini şi tractoare, nu funcţionează deocamdată decât 221. Parcul de tractoare la sfârşitul anului 1955 treouia să cuprindă 31.000 de unităţi. Tinându-se seama de densitatea medie europeană, care e de 110 tractoare la 100 de ha. pământ arabil, numărul acesta n'ar fi acoperit decât o treime din necesităţi; totuşi şi acestea au rămas sub prevederile planului, deşi fabrica de tractoare dela Braşov a anunţat că a depăşit deja cincinalul. Aceiaşi carenţă, din cauza insuficienţii investiţiilor, se constată şi în echiparea agriculturii cu alte maşini, în realizarea construcţiilor destinate adăpostirii vitelor, în construirea de noi silozuri, în aprovizionarea cu îngrăşăminte chimice, în extinderea lucrărilor de îmbunătăţiri funciare etc.

La toate aceste cauze, pentru care e responsabilă politica agrară a regimului comunist, s'au mai adăugat şi capriciile naturii. Câteva veri secetoase şi îngheţuri târzii în primăvară au compromis mereu recolta la unele culturi.

### Problema cerealelor

Planul cincinal prevedea pentru 1955 o producţie de 3.740.000 to. de cereale panificabile şi 4.030.000 to. porumb. Producţia medie la ha. pentru grâu urma să fie de 1250-1300 kg., iar la porumb de 1400-1600 kg.

Faţă de producţiile realizate înainte de războiu, aceste cifre apar relativ modeste. Producţia maximă la grâu, în 1938, a fost de 1250 kg. la ha., iar cea de porumb, în 1926, de 1440 kg. la ha. Producţia medie mai ridicată trebuia să compenseze pentru producţia totală reducerea suprafeţei destinate culturii cerealelor. De unde în 1938, pe teritoriul actual al României, au fost însămânţate cu cereale 8.250.000 ha., în 1953 n'au mai fost decât 6.980.000 ha.

In primul an al cincinalului, în 1951, a putut fi anunţat primul succes al aplicării planului în agricultură: producţia medie de grâu la ha. a atins 1350 kg. In 1952 şi 1953 însă, dările de seamă publicate de ziare au fost mai puţin precise. Au mai fost semnalate producţii optime la unele ferme de stat şi gospodării colective, dar n'au mai fost date cifre generale.

In Mai 1953, la congresul fruntaşilor gospodăriilor colective, ministrul agriculturii de atunci, Prisnea, a mărturisit pentru prima dată cât de critică devenise aprovizionarea cu cereale: „Problema ridicării cantităţii de cereale-marfă a devenit o problemă de stat". Câteva luni mai târziu, la 23 August, Gheorghiu-Dej şi-a făcut faimoasa autocritică şi a anunţat „noul curs". Investiţiile insuficiente şi ritmul forţat al colectivizărilor le-a considerat cauzele principale ale situaţiei catastrofale din agricultură. Intr'un articol, publicat de Gh. Apostol în organul Cominformului şi reprodus de „Scânteia" din 25 Mai 1954, era manifestată aceiaşi preocupare alarmantă: „Problema cerealelor, creşterea producţiei de porumb în special, este problema cheie a producţiei noastre agricole".

Cu toate recunoaşterile acestea, producţia de cereale nu s'a ameliorat. Deaceea, la Congresul al II-lea al partidului din 2 August 1954 a fost prezentat un proect de directive, privind desvoltarea agriculturii „în următorii 2-3 ani", independent de prevederile iniţiale ale cincinalului.

De astă dată s'au dat şi cifre edificatoare asupra gravităţii situaţiei: intre 1949 — 1953, producţia anuală medie a fost de numai 4,53 mil. tone. Pentru înlăturarea acestui impas în aprovizionarea cu cereale, au fost propuse o serie de măsuri urgente care să facă posibilă ridicarea producţiei de cereale la 10,5 mil. tone. Suprafaţa însămânţată cu cereale a fost mărită la 7,36 mil. ha., prin recuperarea de terenuri neproductive. Producţia medie la ha a fost fixată pentru grâu la 1.400 kg., porumb 1.500 kg., orz de iarnă 1.500 kg., ovăz 1.200 kg. şi orez 3.500 kg.

In acelaş timp a fost pornită o campanie de presă în favoarea cultivării porumbului. Această acţiune răsturna tendinţa din primii ani de agricultură planificată, când suprafaţa rezervată porumbului a fost mult redusă, pentru a putea fi extinsă cultura plantelor industriale şi suprafaţa însămânţată cu grâu. Suprafaţa cultivată cu porumb în 1949 a fost de 3.452 mil. ha., în 1950 2,853 mil. ha., în 1951 2,871 mil. ha. şi în 1953 2,887 mil. ha., iar cea ocupată de orz şi ovăz a fost menţinută sub 1 mil. ha. (960 mil. ha. în 1953).

Recolta din 1954 pare să fi justificat măsurile cuprinse în proiectul de directive. In acest an a fost recoltată o cantitate de 9 mil. to. de cereale, dintre care peste 6 mil. to. porumb. Suprafaţa cultivată cu porumb a fost mărită la 3 — 4 mil. ha., aşa că producţia medie la ha. s'a apropiat de 2.000 kg. E probabil c'a fost un an foarte prielnic pentru porumb, dar, faţă de anii precedenţi, s'a îmbunătăţit şi sprijinul acordat agriculturii. Astfel, volumul investiţiilor a fost mărit la 1,8 miliarde lei, s'a însămânţat cu maşina în rânduri o suprafaţă de 1,4 mil. ha. şi s'a intensificat mai ales cultura hibrizilor, care a adus un mare spor de producţie.

Incurajat de acest succes şi stimulat şi de exemplul guvernului sovietic, care a decis să înzecească producţia de porumb până în 1960, Gheorghiu-Dej a anunţat la consfătuirea fruntaşilor în agricultură, din luna Martie, că ţelul realizării unei producţii de 10,5 mil. to. cereale, în 1956, va putea fi atins în 1955.

Pentru aceasta, producţia medie de porumb la ha. va trabui să fie de 2000 kg., iar cea de grâu de cel puţin 1400 kg. Suprafaţa cultivată cu porumb va fi de 3,3 mil. ha. Volumul investiţiilor va fi mărit la 2,8 milioane lei. Vor fi puse mult mai multe maşini şi unelete la dispoziţia agriculturii, iar volumul creditelor acordate ţăranilor, prin Banca Agricolă înfiinţată în anul acesta, va creşte cu 300 % faţă de anul trecut.

### Lipsurile din sectorul zootehnic

De ridicarea producţiei de cereale depinde, în mare măsură, şi înlăturarea greutăţilor care stau în calea desvoltării creşterii animalelor.

Cele mai mari pierderi în primii ani de ocupaţie le-a suferit efectivul de animale. Numărul de bovine scăzuse în 1947 cu mai mult de un milion faţă de cel din 1938, însumând 2,975 mil. La cabaline, procentajul pierderilor a fost şi mai ridicat, numărul lor scăzând dela 1,580 mil., în 1938, la 780.00 în 1947. Cifrele respective pentru oi sunt 10,080 mil. — 7,100 mil.; pentru porci, 2,760 mil. — 1,380 mil.; păsări, 27,330 mil. — 11,900 mil.

Planul cincinal îşi propunea ca efectivele la cabaline să crească până la 1,200 mil., la bovine 4,700 mil., ovine 12,500 mil. şi porcine 4,600 mil.



Seceta din anii 1951 — 1953, producţia scăzută la furaje, dar mai ales lipsa de interes a ţăranilor din colhozuri pentru îngrijirea unor animale, care nu le mai aparţin, au contribuit, mai mult ca în celelalte ramuri ale agriculturii, ca aceste ţeluri să rămână pe hârtie, deşi s'a realizat o oarecare îmbunătăţire a raselor.

La 23 August 1953, Gheorghiu-Dej a recunoscut că prevederile cincinalului în sectorul zootehnic nu s'au realizat. La bovine, cabaline şi păsări, îndeplinirea sarcinilor de ansamblu a rămas cu mult în urmă. Realizări corespunzătoare sarcinilor fixate s'au obţinut numai la porcine şi ovine; la ovine însă, proporţia prevăzută a oilor de rasă n'a fost atinsă. Aceiaşi întârziere a constatat-o în ritmul de construire a adăposturilor pentru animale, a mecanizării muncilor zootehnice şi a extinderii suprafeţii şi producţiei de plante furajere.

Deşi efectivele de bovine şi porcine au depăşit la începutul lui 1953 pe acelea dinaintea războiului, aprovizionarea cu carne şi lapte e totuşi insuficientă, necesităţile populaţiei orăşeneşti, în creştere rapidă, fiind mult mai mari acum. Lipsa produselor lactate e şi mai simţită, pentrucă vacile deţin un procent prea redus faţă de efectivul total de bovine.

Pentru a se remedia aceste lipsuri din sectorul zootehnic, a fost publicată, la 31 Decembrie 1953, o lege specială, care să asigure „desvoltarea creşterii vitelor în anii 1954-1956". Prin această lege a fost lansat un plan nou, care urmează să fie realizat independent de planul cincinal. Legea dă pentru toate categoriile de animale cifrele finale din 1956: bovine 4,930 mil. (2,365 mil. vaci), ovine 13.800 mil. (4,900 mil. oi cu lână fină şi semi-fină), porcine 4,600 mil., cabaline 1,240 mil., iepuri de casă 1,000 mil., stupi de albine 1,100 mil.

O serie de directive sunt date pentru ameliorarea raselor, construirea de adăposturi, mărirea suprafeţei de plante furajere şi îmbunătăţirea păşunilor naturale. In 1956 suprafaţa cultivată cu plante furajere va fi extinsă la 1,300 mil. ha. (suprafeţele respective in 1952 şi 1953 au fost 760.000 şi 900.000 ha), dintre care 1,100 mil. ha. cultivate cu ierburi perene.

Dacă toate aceste sarcini vor putea fi îndeplinite, vor fi aduse anual pe piaţă: 600.000 to. carne, 20,500 mil. hl. lapte (1300 litri, producţia medie pe vacă), 2 miliarde ouă etc. Aceste produse animale vor fi complectate cu 37.000 to. peşte (25.000 to. în 1938). Cantitatea de peşte sporită va fi posibilă prin ameliorarea a 400.000 ha. bălţi şi intensificarea pescuitului în Marea Neagră. R. P. R. dispune în prezent de o flotilă de vase de pescuit maritime, construite în şantierele din ţară, care livrează un număr mare de vase şi Rusiei.

Dacă aceste cifre pe hârtie vor putea, şi vor avea timp, să devină realitate, situaţia alimentară a populaţiei româneşti nu va fi încă normală. E destul să fie comparată cu cotele de alimente ce revin pe cap de locuitor în ţările vestice, pentru a ne da seama de acest lucru; cu atât mai mult, cu cât mare parte din aceste bunuri vor fi expediate în Rusia sau depozitate pentru nevoile armatei.

### Plante industriale, legume, pomărit

Pentru menţinerea fecundităţii pământului şi asigurarea unei rotaţii judicioase a culturilor e nevoie ca o parte din suprafaţa arabilă să fie cultivată cu plante industriale, leguminoase, rădacinoase şi plante furajere. Dar aceste culturi sunt hotărîtoare mai ales pentru intensificarea agriculturii.

In acest domeniu, progresul făcut în timpul războiului a continuat şi sub regimul comunist, extinzându-se culturile existente şi introducându-se altele noi.

Suprafaţa ocupată cu cereale în 1938 a fost redusă până în 1954 cu peste un milion ha. Pe aproape jumătate din suprafaţa recuperată s'au cultivat plante industriale, care au trecut dela 240 mii ha. în 1938 (pe teritoriul actual al României) la 730 mii ha. în 1947 şi 980 mii ha. în 1953/54.

O atenţie deosebită se dă cultivării bumbacului, care în 1939 a ocupat numai 7031 ha., cu o producţie de 3970 to. In 1949 au fost cultivate cu bumbac 70.000 ha., în 1950 98.000 ha., iar în 1951 s'a ajuns la 149.600 ha., cu o producţie de aproape 100.000 tone. In 1952/53 suprafaţa cultivată a fost extinsă la 200.000 ha., dar din cauza îngheţurilor din primăvară, recolta a fost compromisă. In 1955 se intenţionează să fie însămânţate cu bumbac 300.000 ha. (40.000 ha. irigate), dela care se aşteaptă o producţie de 230.000 to., adică aproape jumătate din producţia egipteană. 38 % din zonele cultivate cu bumbac se află dealungul căii ferate Bucureşti-Feteşti-Constanţa. Dintre celelalte plante textile, inul şi cânepa ocupă o suprafaţă de trei ori mai întinsă decât în 1938. Pentru 1955 e planificată o producţie de 90 mii to. in şi 325 mii to. cânepă pentru fuior.

Sfecla de zahăr s'a cultivat în 1939 pe o suprafaţă de 53.366 ha., dintre care numai 33.800 ha. se găseau pe teritoriul actual al României. In 1951 s'au însămânţat 90.061 ha., în 1953/54 115.000 ha., iar pentru 1955, proiectul de directive din August 1954 prevedea 115.000 ha. — suprafaţă, care a fost mărită de Gheorghiu-Dej, în discursul din Martie, la 150.000 ha., cu o producţie medie de 15.000 kg. la ha. Pentru încurajarea cultivatorilor, li se oferă pentru fiecare vagon de sfeclă recoltat un premiu de 25 kg. zahar şi 3500 kg. borhot.

Dintre plantele oleaginoase domină floarea soarelui. Dela 67.000 ha., câte au fost cultivate în 1938, intre graniţele de azi, suprafaţa de floarea soarelui va acoperi 380.000 ha. în 1955, cu o producţie evaluata la 450.000 to. seminţe. Restul până la 600.000 to., cantitatea de seminţe oleaginoase prevăzută pentru 1955, va proveni dela celelalte plante, dintre care inul va contribui cu 19.000 to., rapiţa 20.000 to. şi ricinul 6.000 to.

Dintre celelalte plante industriale, plantele medicinale au fost cultivate în 1951 pe o suprafaţă de 7457 ha., iar, în 1955, suprafaţa cultivată cu fasole soia va ocupa 28.000 ha., cea cu cicoare 32.000 ha., tutunul 24.000 ha. (14.900 ha. in 1938). In „Hotarirea pentru încheierea de contracte privind cultivarea plantelor folositoare", din Ianuarie 1954, se cere intensificarea cultivării unui număr de alte plante tehnice ca: mac, muştar, chimel, mentă, baldrian ş. a.

Nu e fără interes să fie menţionate şi încercările de aclimatizare care se fac cu unele plante exotice. La staţiunile experimentale Bistriţa, Vâlcea, Baia Mare şi Radna s'au realizat experienţe de aclimatizare şi transplantare a arbuştilor de ceai. Pentru a înlocui sfoara de manila importată, se va cultiva în 1955 pe 800 ha. iuta filamentosa. In anul trecut a inceput să se încerce în cadrul I. C. A. R.-ului aclimatizarea unor plante textile noi, ca iuta, ramie şi bumbacul egiptean. Alte plante industriale noi introduse: abutilonul, susaiul, alunele americane şi lica cilindrica (din a cărui fruct se fac bureţi de baie si material folosit în industria electrotehnică). Se mai fac încercări cu „Gaulean", o plantă africană pentru producţia zahărului; deasemenea cu o plantă de Sudan destinată ca nutreţ.

Cea mai mare parte din plantele industriale se cultivă pe terenurile fermelor de stat şi gospodăriilor colective.

Creşterea populaţiei urbane a mărit — ca şi pentru produsele animale — consumul de zarzavaturi, leguminoase şi cartofi. Pentru a reduce cererile pe piaţă, au fost puse, printr'o acţiune specială, parcele mici la dispoziţia muncitorilor şi funcţionarilor, ca să le cultive cu zarzavaturi şi cartofi.

Suprafaţa ocupată în 1939, în România Mare, de leguminoase şi zarzavaturi a fost de 487.000 ha. In 1944 n'au mai fost decât 62.500 ha. (5.000 ha. irigate). In 1949 suprafaţa de zarzavaturi a crescut la 98.925 ha., iar în 1950 (după ce au fost lansate mai multe hotărîri şi directive) 180.970 ha., dintre care, 50.000 irigate. Pentru 1955 erau prevăzute 275.000 ha. (150.000 irigate), dar se pare că nu vor putea fi realizate decât 210.000 ha.

Suprafaţa de leguminoase pentru boabe a fost în 1954 de 200.000 ha., dintre care 70.000 ha. fasole (1938 — 38.500 ha.); pentru 1955 e prevăzută o producţie de 375.000 to.

De mare importanţă economică generală e cultivarea cartofului. Suprafaţa cultivată înainte de războiu a fost de 141.000 ha. (teritoriul actual). In 1954 au fost cultivate 250.000 ha. Proiectul de directive din August 1954 prevede pentru 1956 o suprafaţă de 270.000 ha., cu o producţie de 3.200 mil. tone (1,978 mil. to. in 1939).

O extindere apreciabilă a luat cultura orezului, trecând dela 17.000 ha. în 1951, la 22.000 ha. în 1952 şi urmând să cuprindă 37.000 ha. în 1955.

Pomăritul a suferit prin pierderea Basarabiei şi pustiirile cauzate de războiu şi ocupaţie un regres simţitor. Livezile ocupă o suprafaţă de 220 mil. ha. (331 mil. ha. 1937). Producţia, care la sfrăşitul cincinalului ar fi trebuit să fie de 610 mil. to. fructe şi 830 mii to. struguri, se socoteşte că abia în 1957 va fi, respectiv, de 640 mii to. şi 630 mii to. In prezent s'a mărit mult suprafaţa pepinerilor.

Secţiunea de pomicultură a I. C. A. R.-ului, pe baza experienţelor făcute, a reuşit să aclimatizeze în Bărăgan arborele de plută, originar din Siberia Orientală, vişinul Ando din China, mărul siberian, precum şi unele varietăţi creiate de Miciurin, ca migdalul intermediar. In staţiunea experimentală din Lovrin — Arad au inceput în 1952 experienţe de aclimatizare a lămâiului, portocalului, mandarinului, grepfruitului şi smochinului.

In ce masură extinderea suprafeţelor cu plante industriale a ridicat rentabilitatea agriculturii, a arătat-o Gheorghiu-Dej la consfătuirea fruntaşilor în producţie, din Martie, când, constatând că suprafaţa de porumb s'a redus in anii trecuţi în favoarea culturilor de mai sus, a spus: „Desigur că aceste suprafeţe s'au cultivat cu plante tehnice, legume etc., totuşi rezultatul economic a fost mai mic decât dacă ele s'ar fi cultivat în cea mai mare parte cu porumb".

### Mecanizare, ameliorări, metode agrotehnice

In afară de extinderea culturilor cu plante industriale, în afară de ingrăşăminte, intensificarea agriculturii româneşti necesită şi o mecanizare crescândă. Politica de colectivizare, în deosebi, e dependentă de progresul mecanizării.

Parcul de maşini agricole in România a fost totdeauna sub trebuinţele minimale. Războiul şi confiscările sovietice au agravat şi mai mult situaţia. O inventariere intreprinsă la sfârşitul anului 1947 a identificat 10.760 tractoare, 74.250 maşini de semănat, 18.200 batoze şi 42.500 maşini de secerat. Cu acest inventar s'au dotat fermele de stat şi staţiunile de maşini şi tractoare (S. M. T.), înfiinţate in 1948.

După planul cincinal, urma să funcţioneze în 1955 un număr de 428 S. M. T., dotate cu 23.800 tractoare. Maşinile de adăugat la parcul vechiu în cei cinci ani erau 18.400 tractoare, 1.000 combine, 8.700 semănători, 5.900 cultivatoare, 3.250 batoze etc. Până în August 1953, numărul S. M. T.-urilor s'a ridicat la 218. Dela această dată ritmul de creştere s'a incetinit, la finele lui 1954 existând cel mult 250 de staţiuni. In aceiaşi proporţie a crescut şi numărul celorlalte maşini agricole. In 1955 trebuiau să fie livrate. S. M. T.-urilor 5.000 de tractoare; Gheorghiu-Dej a anunţat însă că nu vor fi inzestrate decât cu 2.540 tractoare. Abia în cursul celui de al doilea cincinal se speră că se va ajunge la 500 de S. M. T.-uri cu 35.000 tractoare. Tot aşa de deficientă e şi producţia de maşini şi unelte pentru tracţiunea animală. O creştere apreciabilă a acestora e prevăzută, în cursul anului 1955; parte vor fi cumpărate direct de ţărani, parte livrate celor 3.800 centre de închiriat maşini care funcţionează pe lângă cooperativele săteşti.

Aproape toate maşinile agricole se fabrică acum în ţară. Primul tractor construit in uzinele dela Braşov (I. A. R. 22, cu o putere de 34 C. P.) era o copie a tractorului german Hanomag. A fost înlocuit apoi cu tractorul sovietic K. D.-34, utilizabil mai mult pentru lucrări de construcţie şi in industrie. Fabrica de tractoare dela Braşov a anunţat de curând că a indeplinit prevederile cincinalului. Mare parte din tractoare n'au fost însă livrate agriculturii. Ultimile maşini fabricate in ţară sunt o cositoare mecanică şi o maşină de semănat in cuiburi in pătrat. Presa semnalează adeseori defecte de fabricaţie şi livrarea cu intârziere a pieselor de schimb.

Un rol important la extinderea suprafeţei cultivabile a ţării peste 10 mil. ha. — cât va trebui să fie in 1955 — şi pentru creşterea producţiei plantelor tehnice şi legumelor revine lucrărilor de îmbunătăţiri funciare proiectate.

In 1939 existau in România 2.833 mil. ha. terenuri inundabile, mlăştinoase şi sărate. Din această rezervă, urmează sa fie câştigată o parte

pentru culturi prin îndiguiri şi desecări. In cursul cincinalului au fost planificate lucrări de îmbunătăţiri funciare pe o suprafaţă de 670 mii ha., din care 170 mii ha. îndiguiri. Dintre lucrările de indiguiri executate se cunosc 12.400 ha. în lunca Prutului de jos, 3.4000 ha. în Baltă, pe o lungime de 78 Km., 17.000 ha. în jud. Timiş şi câteva lacuri desecate dealungul Canalului Dunărea-Marea Neagră. Lucrări pe scară mare sunt proiectate în Deltă.

Pe lângă terenurile neproductive, din care se va recucupera o parte pentru agricultură, sunt în România 2,700 mil. ha. expuse la secetă; producţia acestora ar putea fi mărită considerabil prin irigare. In planul decenal de electrificare era evaluată la mai mult de jumătate suprafaţa de terenuri bântuită de secetă care ar putea fi irigată. Numai din apa Siretului, Oltului, Ialomiţei şi Jiului s'ar iriga 200 mii ha., cu ajutorul lacurilor de acumulare dela hidrocentralele ce se vor construi 500 mii ha. şi alte 400-500 mii cu apa obţinută prin pompare.

In 1955 urmează să se facă lucrări de irigaţie pe o suprafaţă de 120 mii ha. Pentru lucrările de desecare şi irigare din acest an au fost prevăzute investiţii de 3 ori mai mari ca în anul trecut, când planul lucrărilor de ameliorare — după comunicatul Direcţiei de Statistică — a fost depăşit. S'au executat lucrări de irigare în zona Oltului de jos, în jurul lacului de acumulare a hidrocentraiei dela Moroeni (18.000 ha.), în Bărăgan, în basinul Crişurilor şi în jurul lacului de acumulare dela Bicaz. Lacul de acumulare dela Bicaz va cuprinde 1,300 miliarde m. c. şi va permite irigarea a 300 mii ha., în sudul Moldovei şi în Baragan. O modificare în planurile de irigare a intervenit după intreruperea lucrărilor dela Canal, dealungul căruia se proiectase irigarea a 120 — 150 mii ha.

Comunicatele şi directivele guvernului, ca şi presa în fiecare zi, insistă asupra măsurilor tehnico-organizatorii, menite să asigure o productivitate cât mai mare a agriculturii. Metodele agrotehnice propagate, deşi prezentate ca descoperiri ale ştiinţei sovietice, erau cunoscute şi înainte. Cunoaşterea lor nu era răspândita însă în masa agricultorilor. Acum sunt familiare oricărui ţăran, dar nu se aplică decât rareori riguros, aici posibilitatea de sabotaj fiind foarte prielnică. Oricum, s'a extins mult (90% în 1955) desmiriştirea imediat dupa strângerea recoltelor, semănatul în cruciş al grâului, semănatul în cuiburi în pătrat al porumbului şi floarei soarelui, proba de germinaţie, iarovizarea cartofilor, polemizarea artificială, întrebuinţarea de seminţe selecţionate, sistemul de asolamente Ducuceaev-Kostacev-William, aplicarea raţională a îngrăşămintelor naturale şi chimice, respectarea rotaţiei culturilor etc.

Iniţierea agrotehnică a ţăranilor se face în cercurile agrotehnice, răspândite în toată ţara, şi în cercurile miciuriniste de către cadrale tehnice agricole, a căror număr a fost mult mărit.

In anul şcolar 1936/37 funcţionau în România 65 şcoli cu caracter agronomic, cu 3149 elevi şi studenţi. Din acestea erau 3 facultăţi de agronomie cu caracter general, cu 800 studenţi, 3 şcoli de gradul doi, 23 şcoli de gradul întâi, 7 şcoli de economie casnică, 11 şcoli particulare şi 14 şcoli de iarnă. In anul şcolar 1950/51 au funcţionat 198 şcoli de agronomie, cu un total de 33.850 elevi şi studenţi, 65 şcoli profesionale cu 5.605 elevi, 28 şcoli speciale pentru cadrele G. A. C., cu 3190 elevi, şi 90 şcoli medii cu 18.081 elevi. Actualmente sunt 19 facultăţi şi institute de agronomie şi medicină veterinară, cu 7.500 studenţi. Cadrele superioare în 1955 sunt constituite din 8.500 ingineri agronomi şi zootehniceni şi 1000 medici veterinari. Tot pentru 1955 e prevăzut şi un număr de 60.000 tractorişti.

Inmulţirea facultăţilor şi şcolilor agricole, mai ales a şcolilor medii, constituie un progres remarcabil. Dar la cantitate nu corespunde şi calitate. Slaba pregătire a cadrelor astfel formate e deplânsă deseori de reprezentanţii regimului.

### Concluzii

Din prezentarea sumară de mai sus, rezultă limpede că agricultura românească sub regimul comunist n'a făcut salturile, pe care planul cincinal le anticipa în 1951. E adevărat că s'a ajuns la o diversificare mai mare a culturilor, prin extinderea suprafeţei cultivate cu plante industriale, dar producţia la cereale continuă să fie deficitară. La fel de nesatisfăcătoare e şi situaţia din sectorul zootehnic.

Singurele cifre spectaculoase cu care propaganda comunistă operează sunt recoltele gospodăriilor colective, mai ridicate decât cele obţinute de ţăranii individuali. Succesele G. A. C.-urilor sunt înfăţişate ca urmarea firească a aplicării regulelor agrotehnicei sovietice şi nouii ordine agrare instaurată de regimul de democraţie populară.

E de admis că diferenţele de producţie la cereale, dintre sectorul socializat şi cel privat, sunt reale. Ele nu sunt însă meritul intrinsec al gospodăriilor colective, ca nouă formă de exploatare agricolă, ci doar rezultatul tratamentului de favoare de care se bucură. Cele mai bune terenuri, atât din rezerva de stat, cât şi parcelele aparţinând ţăranilor înstăriţi, au fost puse, în urma operaţiei de comasare, la dispoziţia colhozurilor şi întovărăşirilor. Aceiaşi prioritate e acordată în ce priveşte folosirea parcului de maşini a S. T. M.-urilor.

Pentru următorii doi ani, proiectul de directive din August 1954 prevede o creştere a muncilor mecanizate la 25% pentru desmiriştiri, 30% la arături adânci de toamnă, 15% la praşilele de porumb, etc. — adică o medie de 25%. Cum sectorul socialist (ferme de stat, gospodării colective şi întovărăşiri) ocupă cam acelaşi procentaj din suprafaţa arabilă, înseamnă că ţăranii individuali nu pot folosi maşinile agricole. Se ştie însă că, într'o agricultură raţionalizată, creşterea de producţie e datorită 50% aplicării îngrăşămintelor chimice, 30% selecţionării plantelor şi 20% lucrării pamântului cu maşiniile. Ori, după datele publicate de presa comunistă, creşterea de 20-30% a recoltei gospodăriilor colective, faţă de cele individuale, egalează tocmai creşterea datorită lucrării pamântului cu maşinile.

Această comparaţie dintre randamentul gospodăriilor colective şi celor individuale e interesantă mai ales pentru ordinea agrară care se va adopta după eliberare. Chestiunea care se pune este: revenind la proprietatea mică şi mijlocie, va interveni e descreştere a producţiei agrare?

Deosebirea între marea şi mica întreprindere în agricultură are cu totul altă importanţă economică decât în industrie. In industrie e vorba de un proces de producţie mecanic, în agricultură organic. La aceasta se adaogă şi faptul că, în urma dependenţei producţiei agricole de factorul natură şi de legea randamentului descrescând, atât raţionalizarea muncii cât şi întrebuinţarea de capital are limite mult mai înguste decât în industrie.

Din punct de vedere economic, problema are două aspecte, după cum se consideră interesul economic individual sau cel naţional, al maximului valorii producţiei totale. Venitul net, în raport cu munca depusă şi capitalul investit, se prezintă mai avantajos pentru marea întreprindere. Acest avantaj, când e vorba de produsul brut realizat pe unitatea de teren, dispare înfavoarea unităţii agricole mici şi mijlocii. După economistul agrar elveţian Laur, pentru gospodăriile sub 30 ha. (indexul cheltuelilor anuale, capital plus muncă, fiind luat 100 pentru 30 ha.) cheltuelile la proprietăţilor sub 5 ha. cresc până la 208, la cele de 5-10 ha. la 158 şi pentru 10-15 ha. la 132. Creşterile corespunzătoare ale produsului brut sunt 119, 5, 127 şi 142, stabilindu-se deci, un echilibru optim pentru proprietatea de 10-15 ha. Dacă la punctul de vedere economic se alătură şi cel demografic şi naţional, al asigurării unui rezervor sănătos pentru creşterea populaţiei, proprietatea mijlocie (10-20 ha.) apare cea mai indicată pentru garantarea maximumului densităţii populaţiei şi a producţiei brute totale de bunuri agricole.

Marea întreprindere are unele avantaje de netăgăduit în ce priveşte raţionalizarea muncii. Mica întreprindere dovedeşte însă o putere de rezistenţă mai mare în vremea unei conjuncturi economice defavorabile, când ridicarea costului de producţie şi micşorarea randamentului pot fi compensate prin renunţarea la câştigul antreprenorului, restrângerea trebuinţelor personale, incordarea mai mare a puterii de muncă, etc. In timpul crizei agrare dintre 1929-1933, preţul cerealelor (produsele preferate ale marei întreprinderi) a scăzut până la 100%, pe când produsele animale, specifice proprietăţii mici şi mijlocii, n'au pierdut mai mult de 50% din valoarea normală. In acelaşi timp, ca urmare a îmbunătăţirii şi ieftenirii mijloacelor de producţie, se observă de câteva decenii o tendinţă de descreştere a preţului cerealelor faţă de cel al produselor animale, reducându-se astfel şi în această privinţă superioritatea marei întreprinderi agricole faţa de cea mijlocie.

Cu ridicarea nivelului de vieaţă a populaţiei, un procent din ce în ce mai redus din cota din venit rezervată alimentaţiei e cheltuit pentru cereale. In România şi ţările sud-estice 70% din caloriile necesare sunt acoperite de consumul de cereale, în ţările vestice numai 35-50%.

Ridicarea nivelului de vieaţă e direct legat de progresul industrializării. De aceea, cu excepţia Americei, e o regulă generală în statele industriale ca întreprinderea mică şi mijlocie, care e cea mai avantajată pentru creşterea vitelor şi culturilor intensive, să câştige teren faţă de marea întreprindere agricolă, pe măsură ce se desvoltă industria. Belgia şi Olanda sunt exemple tipice pentru această evoluţie. E de aşteptat deci în viitor că şi în România consumul de produse animale va reduce consumul de cereale panificabile.

Dar şi la întrebuinţarea maşinilor, avantajul marei întreprinderi agricole nu e net superior decât la lucrările de arat şi treerat. Acest desavantaj e compensat însă în parte de faptul că multe maşini deosebit de utile în lucrările agricole (centrifuge, semănători, maşini cositoare, maşini de semănat şi recoltat cartofi, etc.) sunt relativ ieftine. Pentru folosirea tractoarelor şi batozelor poate veni în ajutor formarea de cooperative de maşini agricole.

A demonstra însă numai că revenirea la proprietatea mică şi mijlocie nu va dăuna progresului agriculturii româneşti după eliberare nu rezolvă însă şi cealaltă problemă: se vor putea creea gospodării sănătoase, ţinând seama de raportul dintre suprafaţa agricolă a ţării şi numărul populaţiei ocupate în agricultură? Pentrucă, deşi întinderea optimală a unei întreprinderi agricole variază cu calitatea pământului, poziţia faţă de marile centre de consum, ca şi cu natura şi intensitatea producţiei, există o limită sub care nu mai e viabilă. Limita e condiţionată în primul rând de necesitatea ca o familie de agricultori să-şi poată întrebuinţa pe suprafaţa dată, în tot cursul anului, întreaga capacitate de muncă. Acest lucru presupune o suprafaţă minimă de 5-10 ha, adică 7,5 ha în medie. Dacă acest fapt nu e realizat, atunci în ţara respectivă există o sub-întrebuinţare a mâinei de lucru agricole, un şomaj invizibil.

Plaga agriculturii româneşti era însă suprapopulaţia agricolă. Intre o treime şi jumătate din populaţia rurală era de prisos. W. E. Moore a calculat înainte de războiu că din populaţia românească dependentă de agricultură, de 13,069 mil. (72,3% din intreaga populaţie), numai 6,348 mil. ar fi ajuns ca să facă faţă menţinerii standardului producţiei agricole de atunci; 6,721 mil. — mai mult de jumătate — constituia surplusul populaţiei rurale. In toată Europa, situaţia nu era mai rea decât în Jugoslavia şi Bulgaria. Efectul direct al acestei stări de lucruri era o producţie extrem de mică, socotita pe persoană dependentă de agricultură. Dacă pentru Danemarca e considerat 100 acest quantum, atunci pentru Belgia se ridica la 62, pentru Germania la 55, Cehoslovacia 30, Ungaria 22, România 14. Evident, acest procentaj era agravat în parte şi de producţia medie mică la ha. (Danemarca 100, Germania 79, Cehoslovacia 54, Ungaria 37. România 30).

In această privinţă (făcând abstracţie de metodele întrebuinţate) s'a realizat o ameliorare remarcabilă în ultimii zece ani, în urma forţării industrializării. După afirmaţiile lui Gheorghiu-Dej, în discursul dela 23 August 1953, populaţia oraşelor şi centrelor industriale a crescut dela 3.800.000, în 1948, la 5.000.000 la începutul anului 1953 şi se prevede că la sfârşitul anului 1960 va atinge cifra de 7.000.000. Se poate socoti deci că, până în prezent, surplusul populaţiei rurale s'a redus cu 2 mil. Cum industrializarea va trebui continuată — sigur, în alte condiţii — şi după eliberare, înseamnă că problema surplusului populaţiei rurale va pierde mult din gravitatea de dinainte de războiu. Prin intensificarea agriculturii se va face o a doua corectură favorabilă.

(urmare în pag. 12)



# CARTEA POLITICĂ

## Raporturile germano-române

In publicaţiile Institutului pentru istoria europeană din Mainz a apărut o lucrare consacrată raporturilor germano-române în perioada dintre anii 1938-1944: „Hitler, Regele Carol şi Mareşalul Antonescu." Autorul, Andreas Hillgruber, constată în Introducere că zece ani s'au scurs decând România a dispărut îndărătul „cortinei de fier", fără ca până acum să se fi încercat să se obţină un tablou ştiinţific satisfăcător asupra ultimului capitol al istoriei ei. Cartea D-lui Hillgruber, fără a o mărturisi autorul, ar avea scopul să umple acest gol în istoria contemporană.

Dl. Hillgruber nu cunoaşte România din propria sa experienţă. Faptul acesta constituie un handicap serios pentru autor. El explorează subiectul cu ochii istoricului care cercetează o epocă îndepărtată, dar, fără a se bucura de privilegiul distanţei, care ajută la selecţionarea evenimentelor. Deşi trăind în epoca în care se consumă evenimentul, el este avizat exclusiv la mărturiile altora, scrise sau verbale, care, cu rari excepţii, reflectă elemente subiective. Din această cauză, lucrarea D-lui Hillgruber sufere de meteahna caracteristică literaturii memorialistice. O cunoaştere directă a poporului român ar fi atenuat acest neajuns, punându-i la îndemână un mijloc de control şi de ierarhizare a isvoarelor folosite. Străin de România, autorul nu se poate fixa în perspectiva interioară a întâmplărilor pe care vrea să le elucideze şi cade victimă materialului adunat.

Autorul nu s'a folosit însă nici de avantagiul ce i-l oferea absenţa lui din spaţiul românesc. Lipsit de orice parti-pris, neavând amintiri proprii de apărat, autorul putea să îşi extindă ancheta în toate direcţiile, pentruca cel puţin din bogăţia şi varietatea isvoarelor să rezulte „tabloul ştiinţific" al ultimului deceniu de istorie românească liberă, la care aspiră. Dl. Hillgruber a chestionat o serie de personalităţi române şi germane care au jucat roluri importante în raporturile dintre cele două ţări, dar nu a găsit de cuviinţă să-şi culeagă informaţii şi din sfera mişcării. Afirmaţiile lui despre Mişcare sunt culese în cea mai mare parte din gura adversarilor Legiunii sau din lucrări de propagandă din perioada antonesciană. Această informaţie unilaterală nu numai că duce la aprecieri false asupra Mişcării, dar dă întregei lucrări un caracter tendenţios. Din analiza ei rezultă mai degrabă impresia că persoane vinovate de dezastrul în care au sfârşit relaţiile germano-române s'au folosit de pana autorului ca să dea trecutului întorsătura şi interpretarea ce convine propriei lor persoane.

Insăşi întrebarea fundamentală pe care vrea să o elucideze Dl. Andreas Hillgruber în cursul expunerii sale: „A fost Conducătorul Statului, Mareşalul Antonescu, numai un vasal al lui Hitler, România un satelit al Marei Germanii, sau a încercat să meargă pe drumuri proprii?" e de importanţă secundară pentru raporturile româno-germane din această perioadă. Problema capitală ce revine unui istoric care cercetează epoca dela 1930-1944 a acestor raporturi este de a se stabili cum de România, beneficiară a tratatelor dela 1919, aliată cu Franţa, Anglia şi Polonia, fondatoare a Micii Înţelegeri şi a Înţelegerii Balcanice, se desprinde de vechile alianţe şi se ataşează Germaniei? In vreme ce toate celelalte ţări din răsărit, aflate în aceeaşi situaţie, Polonia, Jugoslavia, Cehoslovacia, Grecia, au rămas în lagărul aliat, singură România rupe bariera de duşmănie care o separă de Germania din cauza războiului trecut şi intră în alianţă alături de ea şi de celelalte ţări revizioniste? Cari au fost factorii cari au contribuit la această schimbare radicală în politica externă a României? Dacă Dl. Hillgruber ar fi aprofundat această chestiune, ar fi ajuns la concluzia că rolul Mişcării a fost determinant pentru apropierea României de puterile Axei.

Cu rari excepţii, afirmaţiile despre Mişcare sunt fie greşite fie prezentate într'o lumină defavorabilă. Cu atentatul împotriva lui Duca, afirmă Dl. Hillgruber, Mişcarea a apucat pe drumul îndoelnic al violenţei (p. 13), care i-a fost mai târziu ei însăşi fatală. Ca urmare a acestui atentat Mişcarea a fost interzisă şi împinsă în ilegalitate. Adevărul este tocmai pe dos: l. G. Duca a apucat calea îndoelnică a violenţei, iar gestul Nicadorilor a fost reacţia unor oameni aflaţi în stare de legitimă apărare. Autorul confundă cauza cu efectul. Mai întâiu, Mişcarea a fost disolvată: 11.000 de arestări efectuate şi 11 legionari impuşcaţi şi abia după aceea a căzut l. G. Duca. Peste condamnarea lui Corneliu Codreanu din 1938, se trece fugitiv în carte, căsicum nimic mai firesc n'ar fi fost decât să fie condamnat Căpitanul „pentru înaltă trădare". Nu se face nici-o menţiune despre declaraţiile de politică externă ale şefului Legiunii şi nu se face nici-o legătură între aceste declaraţii şi proces. Dar găseşte loc în carte unei informaţii ca aceasta: Corneliu Codreanu a fost ţinut după condamnare într'o casă dela ţară, din Râmnicul-Sărat şi bine tratat! (p. 29). Loviturii de stat a Regelui Carol îi dă o explicaţie care l-ar face să zâmbească şi pe răposatul Rege: pentruca să se opună serviciilor streine ca să câştige influenţă în România, prin sistemul multiplu al partidelor, a decis Regele disolvarea lor (p. 16). Ce nobilă preocupare a Regelui! Câtă grije de viitorul Ţării! Pentru a feri Tara de imixtiuni streine, l-a ucis şi pe Corneliu Codreanu şi nu pentru a o înfeuda intereselor streine! Răsbunarea contra lui Călinescu e un act care a turburat adânc raporturile germano-române (p. 66), ca dealtfel toate violentele săvârşite de legionari. Nu tot acelaşi efect a avut, se pare, teroarea regimului contra Mişcării, pentrucă în nici-o împrejurare Dl. Fabricius, ministrul Germaniei la Bucureşti, n'a protestat împotriva crimelor regimului, nici la asasinarea Căpitanului, nici cu prilejul masacrelor din Septembrie. Când a fost asasinat Căpitanul, reacţiunea a venit direct dela Hitler, iar Fabricius s'a sbătut să restabilească bunele raporturi dintre Hitler şi Regele Carol peste mormântul Căpitanului (p. 29-30).

Acţiunea legionară dela 3 Septembrie este prezentată de autor ca o intervenţie ad-hoc, grefată pe manifestaţiile începute contra cedării Ardealului. Dl. Hillgruber nu cunoaşte manifestul dat la 1 Septembrie 1940 de către Horia Sima, prin care cerea abdicarea Regelui. Marile manifestaţii din 5 Septembrie sunt fapte cu totul neinsemnate pentru desfăşurarea evenimentelor. Ele au furnizat numai lui Antonescu un prilej binevenit să ceară abdicarea Regelui (p. 55). Colaborarea Generalului Antonescu cu Mişcarea este ca urmarea unui act de generozitate din partea acestuia şi nu o necesitate politică (p. 96). Antonescu, în declaraţiile dela procesul său din 1946, era de altă opinie. El a declarat că a fost constrâns să colaboreze cu Mişcarea, pentrucă în acel moment Mişcarea era singura forţă politică existentă în România.

In înfăţişarea „rebeliunii" din Ianuarie, autorul se orientează exclusiv după versiunea oficială din „Marginea Prăpăstiei" şi după mărturiile fostului ministru al Germaniei la Bucureşti, Fabricius. Inlăturarea lui Petrovicescu a fost numai un „pretext" pentru începerea rebeliunii (p. 119), iar încetarea rezistenţei legionare s'ar datora acţiunii militare a Generalului. Cum poate numi autorul înlăturarea ministrului de interne legionar şi a tuturor prefecţilor legionari „pretext?" Iar dacă Antonescu a biruit pe legionari cu ajutorul armatei române, dece a fost nevoie de intervenţia armatei germane?

O afirmaţie a Gen. Gheorghe că i s'ar fi oferit de guvernul german să formeze guvernul român din exil, după capitularea dela 23 August, o ia drept bună, fără să o mai verifice. Despre guvernul dela Viena afirmă că nu a avut nici-o activitate deosebită. Cei 60-70.000 de partizani, despre care Horia Sima spunea că îi are in Tară, s'au dovedit a nu exista în realitate (p. 228). Inzestrat cu puţin simţ critic, autorul şi-ar fi dat seama că, chiar dacă ar fi dispus Horia Sima de aceşti partizani, n'avea cum să facă dovada, pentrucă, până la 23 August, a fost ţinut în lagăr. Potenţialul legionar din Tară nu putea fi mobilizat în câteva zile, pentru a împiedeca puhoiul sovietic să treacă peste România.

Cum nu odată, ci oridecâteori vorbeşte autorul de Mişcare, nu găseşte un cuvânt bun despre activitatea ei, trebuie să tragem concluzia că planul general al lucrării este în aşa fel întocmit, încât Mişcarea să iasă discreditată. Această impresie este întărită şi de o altă trăsătură a lucrării: suspecta menajare a tuturor adversarilor Legiunii, Carol, Călinescu, Antonescu şi până la conspiratorii dela 23 August.

Concluziile la care ajunge autorul sunt din cele mai bizare: o colaborare leală între România şi Germania a fost îngreuiata din cauza amintirilor legate de pactul de neagresiune germano-sovietic, a sprijinului ce l-a primit Garda de Fier în perioada Septembrie 1940-Ianuarie 1941 şi a atitudinii radicale a co-

(urmare în pag. 12)

# Comuniştii şi regimul burghezo-moşieresc

(urmare din pag. 1)

*Solidarizându-se cu prigonitorii noştri din perioada burghezo-moşierească, utilizând aceleaşi lozinci perfide, aceleaşi maniere de a ne ataca, partidul comunist român se recunoaşte public a fi continuatorul regimului de exploatare al poporului, încheiat la 23 August.*

*Mişcarea legionară a reprezentat reacţiunea poporului contra clasei exploatatoare. Prigoanele care s'au succedat contra noastră au fost expresia titanicei încordări a Naţiunii de a da la o parte vâscul conducătorilor nevrednici. Regimul comunist continuă prigoana contra mişcării, pentrucă continuă exploatarea poporului, iar poporul nu îşi găseşte refugiu decât în mişcare. Intre vechiul regim burghezo-moşieresc, discreditat în toate chipurile de comunişti, şi noul regim deosebirea nu se referă decât la intensitatea exploatării. In vechea economie, ţărănimea şi muncitorimea mai puteau să răsufle. In noua economie, a planurilor cincinale, exploatarea poporului este organizată ştiinţific. Intreaga populaţie a fost nivelată în mizerie. Comuniştii au smuls, cu ajutorul Ruşilor, prada – poporul – din mâna vechei clase ca să o prade ei mai departe şi, pentru a nu fi tulburaţi dela ospăţ, au trebuit să înlăture şi să nimicească pe vechii exploatatori.*

*In poezia lui Aron Cotruş, „Ion", există o imagine care redă cu o extraordinară vigoare înrudirea dintre cele două regimuri:*

*„Ciocoii cei negri, cu cei roşii, la pândă,*
*pe ţundra lui Ion ca lăeţii se ceartă;*
*vrere-ar de-acuma peste veacuri să-l vândă,*
*odată cu ţara cu graniţă spartă . . ."*

*Agitaţia marxistă din România contra vechiului regim e o farsă. Exploatarea şi asuprirea poporului continuă, luând forme apocaliptice. Actualii conducători sunt mult mai aproape de Manciu, Duca, Călinescu, de acei cari au tras în ţărani la 1907 sau în muncitori la Griviţa (tot Călinescu), decât de popor. In definitiv, cine a deschis porţile României la 23 August? Ion care stătea în tranşee, cu mâna pe armă, sau conspiratorii recrutaţi din cadrele regimului burghezo-moşieresc?*

*Cititorii îşi vor da seama că terminologia de mai sus nu ne este proprie. Am întrebuinţat-o în dialog cu tezele regimului comunist din ţară. Mişcarea legionară nu s'a ridicat nici împotriva moşierilor, care practic încetaseră de a mai exista după 1919, şi cu atât mai puţin împotriva burgheziei româneşti, care n'a existat niciodată în România în sens occidental. Mişcarea legionară a deplâns lipsa unei clase de negustori şi industriaşi în sânul poporului român, care să se poată impune cu succes în lupta cu elementele alogene, acaparatoare ale economiei naţionale. Pentru noi clasa exploatatoare este clasa coruptă a politicienilor, una şi aceeaşi, începând dela 1866. In doctrina legionară, socialul se realizează în cadrul naţionalului. Aşa se explică dece mişcarea a avut un egal răsunet în toate straturile poporului nostru: ţărănime, muncitorime, intelectuali, burghezie şi aristocraţie.*

**RAPORTURILE ROMANO—GERMANE**

(urmare din pag. 11)

ducătorilor grupului etnic german din România (p. 234). Autorul nu face nici-o aluzie la forţele care au conspirat permanent contra unei înţelegeri cu Germania şi care nu s'au odihnit până ce nu au împins România în braţele Rusiei Sovietice — forţe care s'au folosit cu toată abilitatea de lipsa de înţelegere a Ministerului de externe german pentru problemele specifice României.

Mişcarea Legionară n'a venit la putere, cum spune autorul, cu sprijinul Germaniei. Una din erorile capitale ale diplomaţiei germane în cursul războiului a fost nefasta acţiune întreprinsă în Ianuarie 1941 contra Mişcării Legionare. După logica autorului, cea mai bună cale de strângere a raporturilor germano-române ar fi fost ca Garda de Fier să se fi găsit în tabăra duşmanilor Germaniei!

E regretabil că vastul material adunat în această lucrare este compromis de interpretarea ce i se dă. Cum Dl. Hillgruber, trăind în afara de realităţile româneşti ale trecutului, nu avea interese proprii de apărat, înseamnă că a căzut victima sugestiilor unei alte persoane. Si cum întreaga lucrare între anii 1936-1941 nu este decât o pledoarie în favoarea acţiunii diplomatice întreprinse de Dl. Fabricius în România, credem că nu greşim dacă identificăm în persoana fostului ministru al Germaniei la Bucureşti pe eminenţa cenuşie a lucrării.

**PROTOCOALELE DELA JALTA**

(Urmare din pag. 5)

*tare. Stalin şi-a asigurat complicitatea lui Roosevelt, Churchill neîncrederea şi şicanele lui. Alger Hiss, unul din redactorii protocoalelor, şi alţii pregatiseră climatul capitulării în faţa cererilor comuniste.*

*Concluziile care se pot trage din analiza întâmplărilor dela lalta sunt: una etico-politică, alta de practică politică în viitor.*

*Prima constatare e că nu există oameni de stat infailibili, oricât de mari ar părea. Naivitatea lui Roosevelt asupra democraţiei sovietice a fost fără egal şi a însemnat pierderea păcii. Atotştiutorul Stalin s'a arătat foarte puţin informat asupra posibilităţilor comuniştilor chinezi şi numai generozitatea americană l-a convins să abandoneze pe Ciang Kai Sek. Churchill însuşi s'a desinteresat complet de China, afirmând că „obsesia americană, că China e una din marile puteri mondiale, e o farsă absolută".*

*Aceste constatări asupra deficienţelor etice şi politice ale reprezentanţilor marilor puteri conduc la temerea că şi în al treilea război mondial, se vor putea face grave erori. Avocaţii politicii de coexistenţă de astăzi nu încurajează la optimism. Deaceea, decisvă pentru destinul viitor al naţiunilor subjugate de Rusia va fi măsura propriei participări la făurirea acestui destin, în momentul declanşării războiului.*

(Urmare din pag. 10)

O altă tară, tot aşa de gravă, a agriculturii româneşti, era fărămiţarea proprietăţilor — consecinţă mai ales a dreptului de succesiune aplicat la noi. In 1935 existau în România 2.400.000 proprietăţi între 0-5 ha. Numărul parcelelor care compuneau aceste proprietăţi pitice şi proprietăţile mai mari era însă enorm; în România actuală existau în 1950 încă circa 23 mil. parcele.

Pentru comunişti, această problemă se reduce la aceea a comasării, prin colectivizare, a tuturor parcelelor în colhozuri, ferme de stat şi întovărăşiri. Gospodăriile colective de până acum cuprind o suprafaţă de 1,1 mil ha. Familiile care au intrat în G. A. C.-uri, au adus în medie 3-4 ha. Proprietăţile sub 5 ha., înainte de razboiu, însumau însă 4,600 mil. ha. (35,8%).

Deşi se urmărea ca până la finele cincinalului să se colectiveze 60% din suprafaţa ţării, din cauza întârzierii producţiei de maşini agricole nu s'a colectivizat decât 25%. E probabil, aşadar, că la eliberare va mai exista un număr considerabil de parcele definite. Comasarea lor în unităţi raţionale va fi obstacolul principal de trecut, pentru realizarea unei agriculturi prospere.

# Spiritul de jertfă

(urmare din pag. 2)

*de viaţă: învierea şi biruinţa neamului său. Vitejia, caracterul şi inteligenţa legionarului sunt arme hotărîtoare în această luptă, dar de aceste calităţi au dat şi pot da dovadă şi adversarii noştri. Spiritul de jertfă este însă o armă a noastră proprie; proprie în sensul că ne caractrizează în raport cu alte mişcări sociale şi revoluţionare, atât prin calitate cât şi cantitate Avem la dispoziţie cea mai formidabilă dinamită, cel mai irezistibil instrument de luptă, mai puternic decât toate tancurile şi mitralierele: este propria noastră cenuşă! Nici o putere din lume nu va putea evita prăbuşirea, atunci când se menţine pe cenuşa unor luptători viteji, căzuţi pentru dreptate şi Dumnezeu!*

*Acest spirit este ceeace ne menţine pe noi legionarii în tranşee — cu tot prisosul de desamăgiri şi înfrângeri, cu toată mlaştina desnădejdilor şi a îndoelilor din jur — ceeace ne obligă mai departe la jertfă şi ne angajează permanent faţă de trecutul brăzdat de martiriu al Mişcării. Puţine exemplare umane sunt capabile de dăruire toată viaţa lor; există oameni care se pot dărui în tinereţea lor şi oameni care nu se pot dărui niciodată; există oameni care se dăruiesc la bine, există mai puţini care se dăruiesc şi la bine şi la greu. Spiritul de jertfă este un har pe care l-a insuflat spiritualitatea legionară tuturor legionarilor şi a rodit în fiecare dintre noi în măsura puterii de ardere interioară, în măsura în care viaţa personală a legionarului s'a putut confunda cu viaţa Legiunii. Odată cu stingerea acestei flăcări interioare şi depunerea de cenuşă peste jeratecul legionar din sufletul nostru, se consumă şi acest har. Cei care vor fi trăit acest proces de regresiune interioară, îmi închipui că vor fi simţit la un moment dat un teribil gol sufletesc. Imi închipui că-şi vor fi dat seama de o prăbuişire dureroasă, pe care oricărui legionar i-ar fi imposibil s'o recunoască faţă de alţii. De aici începe drama legionarului şi, cu dânsa, şi a Legiunii întregi. Să nu ne închipuim că stejarul nu sufere pentru fiecare ramură ruptă de furtună. Cu atât mai mult sufere Legiunea, pentru care fiecare frunză şi ramură înseamnă suflele de legionari, înseamnă despărţiri care demulteori nu mai pot fi recuperate prin întoarceri. Dar când influenţele mediului înconjurător sunt atât de diferite de specificul nostru românesc şi legionar, când alte multiple greutăţi ne apasă, întrebarea este ce putem să facem ca să menţinem vie şi măreaţă arderea noastră interioara, harul jertfei legionare? Poate că ar trebui să îmbunătăţim raporturile omeneşti dintre noi, să ne cunoaştem mai bine, să ne înţelegem, respectăm şi stimăm, atât în raport cu noi, cât mai ales în raport cu neamul întreg? Mai ales cu neamul, căci această entitate este ţelul suprem al nostru al tuturor şi singurul care-i în măsura să stingă sau să potolească orice animozitate sau invidie dintre noi. Pentru biruinţa şi învierea lui suntem noi în primul rând legionari şi numai în al doilea rând pentru mântuirea noastră personală.*

*Pornirea aceasta spre jertfă a crescut în intensitate cu maturitatea Mişcării, a devenit tot mai conştientă şi mai iluminată. Nu că n'ar fi fost ea iluminată la maximum în persoana jertfei lui Moţa şi a altor martiri, ci pentrucă n'a fost o caracteristică a masei legionare, ci a câtorva figuri legionare. Neamului nostru i-a lipsit la începutul veacului acestuia marea suferinţă prin care trece acum şi cu lipsa aceasta i-a lipsit şi Mişcării Legionare posibilitatea de fructificare a marei şi permanentei jertfe. Cu atât mai mult însă a sosit astăzi momentul când neamul ar înţelege şi ne-ar urma în dăruirea noastră pentru biruinţă şi înviere. Interiorizarea lui prin suferinţa presentă înseamnă pregătirea lui pentru jertfa premergătoare biruinţii. Legionarii care s'au dus să moară în ţară au fost soliii chemării acestea la jertfă a neamului, Dacă ne strângem astăzi rândurile şi ne punem la examen spiritul de jertfă, cu toată mizeria morală şi materială care ne înconjoară, o facem la impulsul aceleiaşi chemări a neamului. Există o legătură invizibilă şi indestructibilă între noi şi neam, oricât de departe şi oriunde ne-am găsi în raport cu el. Mai mult ca oricând, spiritul de jertfă este astăzi esenţialul — conştientă, măreaţă, neprihănită, arma de mântuire a neamului!*

D. Leontieş

Herausgeber: Verlag "VESTITORII", Dachauerstr. 119, Muenchen 2, Germany — Inh.: Traian Golea, Massmannstr. 4, Muenchen
Verantwortlicher Redakteur: Dr. Virgil Velescu, Blutenburgstr. 29, Muenchen 2